

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

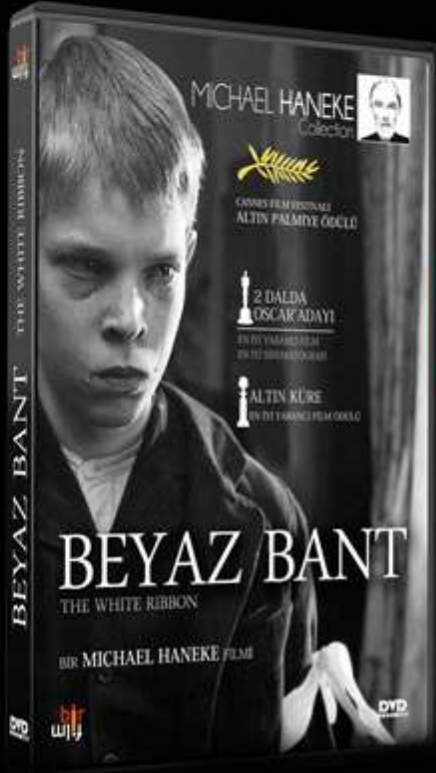
FRANK CAPRA HAZİNE SANDIĞINDAN
BİR GECEDE OLDU

MICHAEL HANEKE

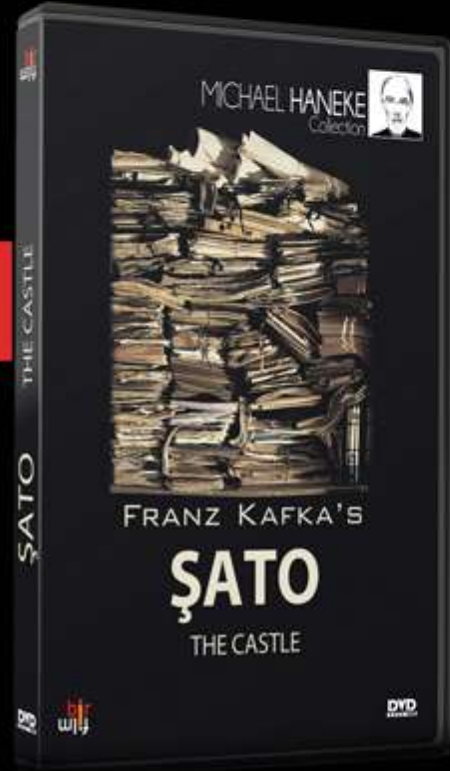
Collection

OSCAR® VE ALTIN PALMİYE ÖDÜLLÜ
USTA YÖNETMEN **MICHAEL HANEKE**'NİN AYAKTA ALKIŞLANAN FİMLERİ

İLK KEZ
DVD'DE

YILIN EN İYİLERİ LİSTELERİ

YAVAŞ YAVAŞ ŞEKİLLENİYOR

SENEYİ BİTİRMEMİZE ŞUNUN ŞURASINDA BİR ŞEY KALMADI, 2013'ÜN SON DÜZLÜĞÜNE GİRDİK. YIL SONU LİSTELERİ DE YAVAŞ YAVAŞ BELİRMeye BAŞLADI. BİZDE HENÜZ PEK LİSTELERİNİ AÇIKLAYAN YOK, MALUM BU SATIRLAR YAZILIRKEN YILIN BİTMESİNE ÜÇ HAFTAYI AŞKIN

bir süre vardı. Fakat Batı'da kimi önemli dergi, site, sinema eleştirmenleri ve dahi kimi yönetmenler (bkz. Tarantino) ufak ufak listelerini açıklamaya başladılar. Gelin, onlara şöyle bir göz atalım! Tabii yerimiz dar olduğu için her birinin 10'luk listesini almamıza imkan yok ama en azından ilk 3 filmlere bir bakabiliriz.

Indiewire'in baş film eleştirmeni Eric Kohn'un listesinin 1 numarası Steve McQueen'in Oscar'lar için de adı yoğun biçimde geçen filmi "12 Yıllık Esaret" (12 Years A Slave), 2 numarası herkesi derinden etkileyen belgesel "Leviathan", 3 numarası ise Richard Linklater'ın harika üçlemesinin son halkası "Geceyarısından Önce" (Before Midnight).

Entertainment Weekly'nin, listelerini kabaca açıklayan iki eleştirmeninden Owen Gleiberman'ın 1 numarası da "12 Yıllık Esaret". 2 numarası "American Hustle", 3 numarası ise "Geceyarısından Önce". Derginin diğer eleştirmeni Chris Nashawaty'nin 1 numarasında "Geceyarısından Önce", 2 numarasında "Yerçekimi" (Gravity), 3 numarasında "12 Yıllık Esaret" göze çarpıyor.

TIME dergisinin eleştirmeni Richard Corliss'in ilk 3 sırası ise şöyle: 1 numara "Yerçekimi", 2 numara Paolo Sorrentino'nun yönettiği "Muhteşem Güzellik" (La Grande Bellezza), 3 numara da "American Hustle".

İngilizlerin popüler sinema dergisi Empire'in ilk 3'üne göz atalım: 1 numara "Yerçekimi", 2 numara "Kaptan Phillips" (Captain Phillips), 3 numara da ilginç bir şekilde Ron Howard'ın Formula 1 filmi "Zafere Hücum" (Rush)...

Fransızların saygın sinema dergisi Cahiers du Cinéma'ya göre 2013'ün en iyi filmi yönetmen Alain Guiraudie'nin yönettiği "Göldeki Yabancı" (L'Inconnu Du Lac). 2 numarada çok şaşırtıcı bir biçimde Harmony Korine'in bu sene kimilerince çok beğenilen filmi "Bahar Tatili" (Spring Breakers), 3 numarada da "Mavi En Sıcak Renktir" (La Vie D'Adèle) duruyor.

İngilizlerin en saygın sinema dergisi Sight & Sound'un listesine baktığımızda 1 numarada bir belgeseli, "Öldürme Eylemi"ni (The Act Of Killing), 2 numarada "Yerçekimi"ni, 3 numarada da "Mavi En Sıcak Renktir"i görüyoruz.

İki yönetime çevirelim son olarak bakışlarımızı. İlki John Waters olsun. Aşırılıkların kralının listesinde 1 numarada "Bahar Tatili", 2 numarada "Camille Claudel, 1915", 3 numarada da Catherine Breillat'nın "Abus De Faiblesse"i duruyor. Gördüğümüz gibi, ismine ve sansasyonel sinemasına yaraşır bir liste John Waters ustadan.

Son olarak bir yıldız yönetmenle kapatalım bu bahsi: Quentin Tarantino... Hazretin ilk 3'ü de şöyle: 1 numara Jill Soloway'ın ilk uzun metrajı "Afternoon Delight", 2 numara "Geceyarısından Önce", 3 numara ise Woody Allen'in "Mavi Yasemin"i (Blue Jasmine)...

Bu listeler en azından yavaş yavaş başlayan yıl sonu değerlendirmelerinde ve ödül sezonunda hangi filmlerin adının sıkça telaffuz edileceğine dair enikonu bir fikir veriyor.

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAÇ oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS

LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** T. ARSLAN, O. ÖZYURT, Ş. AYDEMİR, J. BARIŞ, İ. YURTSEVER,

C. CANBAZOĞLU, A. U. UYANIK, Ç. GÜNERBÜYÜK, C. AŞAR, M. ERŞAHİN, S. KÖKÇEOĞLU **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

KUŞLAR

THE BIRDS (1963)

6 ÇOK BİLEN ADAM

Yozgat Blues; Saroyan Ülkesi (SaroyanLand); Ölümsüz Aşk (Ain't Them Bodies Saints); Kızım İçin; Yılın Savaşı (Battle Of The Year); Düğün Dernek; Mc Dandik.

21 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

22 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü nedeniyle "Çingiraklı Top" filmine yeniden göz atma ihtiyacı duydu.

24 CİNNET

Halit Refiğ'in 'yok edilen' "Yorgun Savaşçı"nın başına gelenler... Okan Arpaç imzasıyla.

26 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Frank Capra'nın başyapıt koleksiyonundan: "Bir Gecede Oldu" (It Happened One Night)... Okan Arpaç imzasıyla.

28 İTİRAF EDİYORUM

"Saroyan Ülkesi"nin yönetmeni Lusin Dink anlatıyor, biz dinliyoruz... Ceyda Aşar imzasıyla.

30 GİZLİ AJAN

'Çek Yeni Dalgası'nın gömülü hazinelerinden: "Ölü Yakıcısı" (Spalovac Mrtvol)... Murat Erşahin imzasıyla.

32 AİLE OYUNU

Cherbourg Şemsiyeleri (Les Parapluies De Cherbourg); Utanç (Shame).

34 GENÇ VE MASUM

"Yerçekimi"nin (Gravity) eşlikçi kısa filmi, Jonás Cuarón yönetiminde: "Aningaaq"... Serdar Kökçeoğlu imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Olkan Özyurt imzasıyla.

YOZGAT BLUES

★★★★
YÖNETMEN Mahmut Fazıl Coşkun
OYUNCULAR Ercan Kesal,
 Ayça Damgacı, Tansu Biçer,
 Nadir Sarıbacak
YAPIM 2013 Türkiye
SÜRE 96 dk.
DAĞITIM M3
 (Hokus Fokus Film – Arden Film)

**“YOZGAT BLUES”,
 YAVUZ GİBİ
 HAYATLARINDA SON BİR
 ‘PASTIRMA YAZI’
 ARAYANLARLA, KAMİL
 GİBİ SÜREKLİ
 YAZDAYMIŞ İZLENİMİ
 VERENLER ARASINDAKİ
 UÇURUMUN HİKAYESİ.**

MAHMUT FAZIL COŞKUN, 2009 TARİHLİ “UZAK İHTİMAL”DE BİR İMAM, BİR RAHİBE ADAYI VE BİR SAHAFİ TAM OLMASI GEREKTİĞİ NOKTADA, GALATA’DA BİR ARAYA GETİRMİŞ, BU ÜÇ HAYATIN BİRBİRLERİYLE KESİŞME İHTİMALLERİ üzerinde durmuştu. ‘Galata laboratuvarı’nda birbiriyle bazen paralel giden bazen de kesişen hatlarda hareket eden bu üç insanın kesişme noktalarından umut, ayrışan anlarından da ‘uzak ihtimal’ler çıkarmaya çalışmıştı.

Coşkun’un başta Rotterdam ve Altın Koza olmak üzere ulusal ve uluslararası festivallerden ödül alan, sinema eleştirmenleri ve izleyicisinin övgülerini toplayan bu iddialı girişinden sonra nasıl bir film ortaya koyacağı merak konusuydu haliyle. Bu merak nisan ayında İstanbul Film Festivali’nde giderildi. Yönetmenin yeni filmi “Yozgat Blues”, Ercan Kesal’a verilen en iyi erkek oyuncu ödülü dışında jüri tarafından taltif edilmese de, eleştirmenlerin beğenisini kazanmayı başarmıştı. Kaldı ki, eylül ayında Altın Koza ve geçen ay da Malatya film festivallerinden ‘en iyi film’ ödülleriyle dönmesi “Yozgat Blues”u yılın öne çıkan yapımları arasına soktu.

“Yozgat Blues” ve ona akraba filmlerin en büyük sıkıntısı hiç kuşku yok ki seyirciyle buluşma anında yaşanıyor. Bu tür filmlerin sinema seyircisinin ilgisini çekmeyeceğine dair önyargı dağıtımçıları ve sinema salonu sahipleri tarafından fazlasıyla sahiplenildiği için ancak birkaç kopya ile kısa bir süreliğine gösterim şansı bulabiliyorlar. Bu sorunu çözmek için geçen ay hayata geçirilen Başka Sinema oluşumu, filmlerini İstanbul dışında, Ankara, Bursa ve Eskişehirli seyirciyle de buluşturuyor.

Başka Sinema salonlarında gösterilecek olan “Yozgat Blues”un odağında Yavuz adlı bir müzisyen var. Film, Yavuz’un İstanbul’da bir alışveriş merkezinin ortasında şarkı söylediği sahne ile açılıyor. Bu şarkı film boyunca defalarca duyacağımız Joe Dassin’in ‘L’été indien’ adlı parçası. Yavuz’la hiç kimsenin ilgilenmemesinin AVM’lerin özgün koşullarının bir sonucu mu olduğunu, şarkıdan mı kaynaklandığını yoksa

bunu söyleyenin silikliğine mi bağlamamız gerektiğini anlamak zor. Ama aklımıza takılan şeylerden birisi Yavuz için işlerin iyi gitmediği. Nitekim eski bir tanıdığı aracılığıyla Yozgat’tan teklif alınca müzik kursundan öğrencisi olan Neşe’yi de yanına alarak bu kentin yolunu tutuyor. Bu yolculuğu bir tür tersine göç olarak da yorumlayabiliriz. Büyük kentte tutunamayan biraz ‘eski usul’ şarkıcının şansını bir de taşrada deneme çabası.

Yavuz ve Neşe’nin Yozgat macerasının birkaç önemli ayağı var. İlk sahne aldıkları Delila adlı mekanda gördükleri ilginin İstanbul’daki AVM’den farksız oluşu. Film boyunca Yavuz ve Neşe’yi bu mekanda sahnede gördüğümüz anlarda yalnızca “L’été indien” şarkısını duyuyoruz. Bu tekrarlar bir süre sonra mizahi bir ögeye dönüşse de aslında Yavuz’un tek bir şarkının içine sıkışıp kalmışlığının göstergesi. Türkçe’de ‘pastırma yazı’ anlamına gelen bu şarkı, yönetmenin de tabiriyle Yavuz için bir yerde tutunmanın, ‘uzak ihtimal’ de olsa Neşe ile bir aşka doğru yol almayı içinde barındıran son bir bahar umudu aynı zamanda. Ama nasıl ki, hem AVM’nin hem de Delila’nın seyircileri bu şarkıyla ve Yavuz’la ilgilenmiyorsa, Neşe de bu beklentilerin o kadar uzağında. Yavuz, şehirdeki kayboluşuna bir çare bulmak için taşraya savrulup mağlubiyetini kabul ettikçe; Neşe aynı kayboluştan yeni bir varoluş çıkarmanın peşinde.

Tam da bu noktada ikilinin arasına giren ve Neşe’nin odak noktasını Yavuz’dan kendisine kaydıran Sabri’den bahsetmekte yarar var. Bir kuaför dükkanı açmak, evlenip çocuk çocuğa karışmak gibi hayattan basit beklentileri olan Sabri, taşranın da pekala kendine özgü bir yaşam ritmi olduğunun kanıtı gibi duruyor filmin içinde. Evlenmek için görüştüğü başörtülü kadınla buluştuğunda “Çay içelim mi” diye sorarken, tuttuğu dükkanda Neşe ile baş başa kaldığında “Bira?” diye sormasından anlıyoruz ki, Sabri’nin istediği ‘kente gitmek’ değil aslında, kentin ona gelmesi. Pastanelere, pasaj aralarına

**TUTTUĞU DÜKKANDA
NEŞE İLE BAŞ BAŞA
KALDIĞINDA “BİRA?”
DİYE SORMASINDAN
DA ANLIYORUZ Kİ,
SABRİ’NİN İSTEDİĞİ
‘KENTE GİTMEK’ DEĞİL
ASLINDA, KENTİN
ONA GELMESİ.**

ve evlere sıkışmış hayatının biraz olsun kamusallaşması, gerçekten yapmak istediği şeyi kamusal alanda da yapabilmesi. Yavuz’a göre taşra ruhuna daha yakın Neşe ile taşraya göre biraz kentli Sabri’yi buluşturan şey tam da bu belki de. Taşranın şeklen kentleşmesi ile kentin kültürel olarak taşralaşmasının eşsiz bileşimi Neşe ile Sabri’nin ilişkisinin harcı.

Bu yüzden hikayenin hangi kentte geçtiğinin de hiçbir önemi yok. Zaten film boyunca ne İstanbul’da ne de Yozgat’ta olduğumuza dair özel bir vurgu görebiliyoruz. Çünkü artık İstanbul’un Ümraniye’si ile Yozgat’ın şehir merkezinin birbirinden hiç farkı yok. Birbirinin içine geçen ekonomik, sosyal, kültürel ve ahlaki kodların karmasının ortaya çıkardığı şekilsiz, tanımsız bir dünya. Nadir Sarıbacak’ın enfes

yorumuyla filmde boy gösteren Kamil’in bünyesine topladığı her şey; boyna takılan fular, şiir okuma günleri, biraz kitabı cümleler, biraz medya, biraz söylenme... Ama toplamında hiçbir şey olamayan, hiçbir yere varamayan bir hayat. Ne olduğunun değil, kendini nasıl gösterdiğinin önem kazandığı bir kumpanya.

“Yozgat Blues”, Yavuz gibi hayatlarında son bir ‘pastırma yazı’ arayanlarla, Kamil gibi sürekli yazdaymış izlenimi verenler arasındaki uçurumun hikayesi bir yerde. Ötesi, Neşe ve Sabri gibi bir kuaför dükkânı açıp çoluk çocuğa karışmak...

Kevork Malikyan’ın oynadığı berber karakteriyle Yozgat’ın Ermeni tarihine yapılan gönderme.

Neşe karakteri filmin kilit unsuru. Onu sanki biraz daha yakından tanımaya ihtiyaç duyuyoruz.

ÖLÜMCÜL OYUNCAKLAR

Kemikler Şehri

THE MORTAL INSTRUMENTS
City of Bones

İKİ
DÜNYA
ÇARPIŞACAK

Şimdi DVD ve
BAS OYNAT DVD'de!

FİDA

tiğlon

SAROYAN ÜLKESİ

YÖNETMEN Lusin Dink

OYUNCULAR Artur Norikyan,

Kevork Malikyan, Ara Mgrdician,

Oşin Çilingir, Sevinç Erol

YAPIM 2013 Türkiye-Ermenistan

SÜRE 75 dk.

DAĞITIM M3

KURGUSAL ANLAMDA BİR YAZARIN BİYOGRAFİSİNİ İZLEDİĞİMİZ YÜZLERCE FİLM VAR. LUSIN DINK'İN YÖNETTİĞİ ve yazar William Saroyan'ın doğduğu topraklar olan Bitlis'e yolculuğunu anlatan "Saroyan Ülkesi" ise tipik bir biyografiden ziyade Saroyan'ın Bitlis'ten başlayıp Amerika'ya uzanan hikayesini yolculuğun, belleğin ve hatıranın yanına uzanan bir kamerayla anlatıyor.

Merkezde Saroyan'ın 1964 yılında Bitlis'e yaptığı yolculuk var. Bu yolculuk seyirciyi bir arabanın peşinde sürüklerken aslında bir yerden bir yere gitmenin, bağlı kalamamanın, yerleşik olamamanın verdiği hissiyatı yaşıyor. Bu uzun araba yolculuğuna eşlik ederken en çok yerleşik olamamak, yolda olmak yani yersizlik ve yurtsuzluk çarpıyor insana.

Daha çok başka ülkelere dağılmış ve kendi toprağını bulamamış bir halkın, Ermenilerin hikayesi de bu yolculukla örtüşüyor. Saroyan üzerinden yola çıkıp bir halkın sürgünlüğüne işaret eden bu uzun yolculuk katman katman yayılırken seyirciye edebi bir haz vermeyi de ihmal etmiyor.

Aslında Bitlis'e doğru görünen bu yolculuk yazarın içsel yolculuğu. Fiziksel olarak sadece Saroyan'ın bir arabada Bitlis'e doğru gittiğini görüyor olsak bile Saroyan'ın kendi içsel sürgünlüğünü tamamlayan hikayelerinden özenle seçilmiş kolaj bu içsel yolculuğun haritasını çıkarıyor seyirciye.

Saroyan'ın sesini dinliyoruz çoğunlukla. Çocukluk anıları, kitaplarından alıntılar, hepsi yazarın tek sesine dönüşürken, bütünlüklü bir şekilde yolculuğunun parçası oluyor. Bütün bu anımsadıkları aslında Amerika'da büyümüş olmasına rağmen Bitlis'e duyduğu özlemle birleşince Saroyan'ın kendi metinleri gibi mizahi olduğu kadar acıklı bir hale geliyor. Saroyan, çocukluğunda kendi sıkıntıları yetmiyormuşçasına Oliver Twist'in haline

içlenen adam, onun bu ince hissiyatını anlamak edebiyatıyla birlikte izini sürmek, çok merak ettiği, hayalini kurduğu Bitlis'e geldiğinde evinin kapısında durmak kadar etkileyici.

Hafıza ve kimliğin insanı, yazarı nasıl belirleyebildiğinin, yerinden yurdundan olmanın bütün bir hayatı nasıl da etkilediğinin altını çizen sahneler Dink'in Saroyan metinlerinden seçtiği cümlelerle destekleniyor. Herkesle aynı olmamanın verdiği sıkıntının kimliği belirlemesinden dem vururken bir çocuğun anne kucağından ayrılışı aslında insanın ana toprağından, kökünden ayrılmak zorunda kalışına işaret ediyor.

Dink'in kamerasından görünen, Saroyan'ın sesinde dile gelen bir çocuğun annesinden ayrılışı hikayesinin tank görüntüleri eşliğinde anlatılması tam da bu yüzden boşuna değil.

**"SAROYAN
ÜLKESİ" TİPİK BİR
BİYOGRAFİDEN
ZİYADE YAZAR
WILLIAM SAROYAN'IN
BİTLİS'TEN BAŞLAYIP
AMERİKA'YA UZANAN
ÇARPICI HİKAYESİNİ
ANLATIYOR.**

Çünkü bazı kopuşların sızısı görüldüğünden çok daha derin ve insan üzerinde açtığı yaraların sızısı tarihin akışını etkilerken kolay kolay da geçmiyor.

Tek bir arabayla bir dış ses üzerine kurulu bir filmi edebi bir metin üzerinden izlemek çoğu zaman yorucudur. “Saroyan Ülkesi” özellikle seçilen kolajların yolculuğu örtüştüren taraflarıyla yazarı hikayeleştirerek ve bunu da pastel bir görüntüye yedirerek anlatmayı başarabilmesiyle yakalıyor seyircisini. Üstelik yazar William Saroyan’ın yüzünü hiç göstermeden yapıyor bunu, onu gölge gibi takip eden seyirci Saroyan’ı takip eden gölgeleri de sorguluyor. Kuşkusuz bu sadece Saroyan’ı anlatan bir film değil, aynı zamanda tarihin, belleğin, yaşamışlıkların kökenini de arayan bir film.

William Saroyan kendi babasının da yazdığından bahsediyor bir yerde, ‘onun da şiirleri var anadilinde yazdığı’ diye anlatırken ‘belki de ben oyum’ diyor, ‘biz aynıyız, birimiz ölü birimiz sağ.’ Aslında insan olmanın yükü bu diyebiliriz çoğu zaman, bazılarımız ölü, bazılarımız sağ.

“Saroyan Ülkesi”ni seyrettikten sonra bütün acılara rağmen insan olmayı, onun da dediği gibi birlikte yediğimiz ekmeğin, içtiğimiz şarabın türküsünü söylemeyi hatırlıyoruz.

Film biter bitmez koşarak Saroyan okuma hissi ise baki kalıyor.

Bir yönetmenin ilk filmi olarak bakıldığında Dink’in merak uyandıran bir sineması olduğunu anlıyoruz.

Genellikle hikayeler yolculukla birlikte akıyor, hikayenin kurgulandığı bazı sahneler biraz teatral duruyor.

**“SAROYAN ÜLKESİ”Nİ
SEYRETTİKTEN SONRA
BÜTÜN AÇILARA
RAĞMEN İNSAN
OLMAYI, ONUN DA
DEDİĞİ GİBİ BİRLİKTE
YEDIĞİMİZ EKMEĞİN
TÜRKÜSÜNÜ SÖYLEMEYİ
HATIRLIYORUZ.**

ÖLÜMSÜZ AŞK

★★★★★

ORİJİNAL ADI Ain't Them Bodies Saints

YÖNETMEN David Lowery

OYUNCULAR Casey Affleck,

Rooney Mara, Ben Foster,

Keith Carradine, Nate Parker

YAPIM 2013 ABD

SÜRE 96 dk.

DAĞITIM M3 (Calinos)

**“ÖLÜMSÜZ AŞK”IN
HER KESİMDEN DÖRT
DÖRTLÜK ELEŞTİRİLER
TOPLAMASI ÇANTADA
KEKLİK OLMAYABİLİR
ANCAK PARLAK BİR
SİNEMACIYI
MUŞTULAMASI BİLE
ÇOK ÖNEMLİ.**

KARŞIMIZA ÇIKAN HER YENİ ‘KAÇAK AŞIKLAR’ ÖYKÜSÜNÜN “BONNIE VE CLYDE” (BONNIE AND CLYDE, 1967) İLE kıyaslanması manasız belki ancak çok da anlaşılabilir değil. Söz konusu alt türün, hatta giderek tüm bir suç filmi janrının temel parametrelerinden hiç değilse birkaçını belirlemiş bir başyapıttan bahsediyoruz ne de olsa.

Genç Amerikan bağımsızlarından David Lowery’nin geniş dağıtım yüzü görmeyi başaran ilk, toplamda ise üçüncü uzun metrajı olan “Ölümsüz Aşk” da daha fragmanı çıkar çıkmaz aynı talihi tadan filmlerden. Ne var ki, Lowery’nin filmi biçem olarak Terrence Malick sinemasını anımsatışı ve kimi apaçık referanslarıyla daha ziyade “Kanlı Toprak” (Badlands, 1973) fakat verdiği hissiyat bakımından da en çok “Cennet Günleri”ne (Days Of Heaven, 1978) yakın durmakta.

Sarpa saran bir soygun girişimi sonrası yakayı ele veren Bob ve Ruth’un bu kavuşamama öyküsünde Lowery tabiri caizse palas pandıras bir giriş bölümüyle şaşkına çeviriyor izleyeni. Filmin belki de ilk çeyreğine kademe kademe yerleşmesi icap eden öyküsel materyal 10 dakika gibi bir zaman dilimine sıkıştırılırken, bu süre ne iki ana karakterin geçmişi ne de birbirlerine duydukları tutkuyu günışığına taşımak adına zerrece yeterli gelmiyor.

Lakin yönetmenin sonradan da açık edeceği üzere karakterlerin geçmişlerinden yola çıkarak hikayesinin temelini atmak gibi bir derdi de yok. Aksine hem öyküsünü hem de karakter çözümlemelerini tıpkı Terrence Malick gibi duygular üzerinden hareket eden, neredeyse tinsel bir düzlemde kuruyor. Yıllarla birlikte değişen ya da her şeye rağmen sabit kalan, kimi zamansa mantığa kendini teslim eden hisler, içgüdüler, anılar ve kaygılar şekil veriyor Bob ve Ruth’un öyküsüne. Üstelik iki aşığı ilk 10

dakikadan sonra bir saniyeliğine bile fiziksel olarak yan yana getirilmeden.

Bob’un ızdırıp içinde çırpınırken bile, aslında çok da gerçekçi görünmeyen mutlu bir gelecek hayaline tutunmaktan vazgeçmeyen belki fazlaca iyimser ama aynı oranda tehlike ve şiddet kokuları yayan çapraşık ruhunu genç adamın Ruth’a yazdığı mektuplar ya da hiç görmediği kızına duyduğu hasret vasıtasıyla usulca dokuyor Lowery. Şefkatli olduğu kadar tekinsiz de bir kaybeden yaratıyor Bob’un bedeninde; adeta alt tabakadan bir Jay Gatsby. Fitzgerald’ın karakterinden ayrılan tarafı ise hayaline ulaşma yolunda varsıllığı yok saymasa da, feragat edilemez olmayışını kabullenirken, ayrılık azabına dizgin vurma dirayetini gösteremeyişi oluyor.

Bob’un kendini hem sevdiği kadın hem de

doğacak çocuğu uğruna feda edişi ise ondan çok Ruth'un omuzlarında bir yüke dönüşüyor. Bob'un kapıdan içeri gireceği günü ümit ve kederle beklerken yavaş yavaş o hayalin buğulaşarak uzaklaşmasına razı olmak zorunda kalıyor Ruth. Ve Bob'dan ona kalan yegane şeyi, kızını korumak için Ruth da aşkını feda ediyor bir anlamda. Bob ile yeniden bir araya gelebilmek için ondan kaçmayı tek çare olarak görüyor.

Ruth ile Bob'un tüm çaresizliği, gamı ve tükenmişliği olanca tahripkarlığıyla Casey Affleck ve Rooney Mara'nın bedenlerinin her hücresine nüfuz ediyor adeta. Özellikle Affleck, Bob'u modern zaman Gatsby'sine dönüştürürken süsten uzak durmayı öyle bir ustalıklarla beceriyor ki, hâlâ ağabeyinden daha iyi bir oyuncu olduğu konusunda tereddüde

kapılanınız varsa iyisi mi tekrar düşünsün; taş olur vallahi.

"Ölümsüz Aşk"ın her kesimden dört dörtlük eleştiriler toplamı çantada keklik olmayabilir belki ancak geleceği son derece parlak bir sinemacıyı mustulaması bile filme kıymet atfetmek için yeterli bir sebep. Melankolik, sert ve gerçekçi bir sinema dilini derin karakter incelemeleriyle birleştiren Lowery bu sağlam çıkışıyla ağızımıza bir parmak bal çaldı bile şimdiden. Filmin insanı darmadağın eden finali ise sinemize kurşunu saplayıverdi. İvedilikle geçiştirdiği ilk 10 dakikanın acısını çıkararak...

Daniel Hart imzalı müzik çalışması.

Filmin özgünlükten nasibini almamış Türkçe ismi.

RUTH İLE BOB'UN TÜM ÇARESİZLİĞİ, GAMI VE TÜKENMİŞLİĞİ OLANCA TAHRİPKARLIĞIYLA CASEY AFFLECK VE ROONEY MARA'NIN BEDENLERİNE NÜFUZ EDİYOR.

KIZIM İÇİN

YÖNETMEN Hakan Haksun

UYUNCULAR Yetkin Dikinciler,

Eda Ece, İnci Türkay, Berke Üzrek,

Hakan Altın, Sefa Zengin,

İlayda Çevik, Melahat Abbasova

YAPIM 2013 Türkiye

SÜRE 112 dk.

DAĞITIM Pinema

(Avşar Film – Aktüel Film)

**"KIZIM İÇİN"DE
HAKAN HAKSUN ESKİ
YEŞİLÇAM FİMLERİNE
SAYGIYI BOLCA TUTUP
SELAM DURUŞUNDA
BULUNARAK, KLİŞELERİ
DE YERİNDE
KULLANARAK, SICACIK
BİR ÖYKÜ ANLATIYOR.**

SON BİRKAÇ YILDIR BİZİM FİMLERDE BÖYLE ETKİLEYİCİ OYUNCULUK GÖRMEK DESEK ABARTI OLMAZ, İNANIN. “Kızım İçin”de öyle bir Yetkin Dikinciler var ki, bu adamı şimdiye dek es geçenler, ona önemli roller vermeyenler izlesinler de görsünler neler kaçırdıklarını.

Yıllardır tiyatro sahnesinde, dizilerde son derece parlak işler çıkarmasına karşın, sinemada bir türlü iyi rol bulamayan, Eskişehir’de tornavida, çekiçle kendi uçağını yapmaya çalışan ‘tamirci Doğan’ın başarı öyküsü olan “Usta” filminde role neler katabileceğini gösteren ve gayet de iyi oynayan Dikinciler, bu kez çıtayı çok yukarıya koyuyor. Abartmadan, şık, son derece tadında, ölçülü komedinin nasıl yapılabileceğinin çarpıcı örneği var Dikinciler’in yorumunda. Gerçekten de heyecanlandıran, umutlandıran, moral düzelter bir oyunculuk bu...

Gelelim biraz da yönetime; Hakan Haksun’un yönetmen olarak “Kolay Para”dan (2002) sonraki ikinci sinema denemesi “Kızım İçin”. Yerli pazarı yakından izleyenler Haksun’u televizyon için yazdığı senaryolardan ve de oyunculuğuyla anımsayacaklar. Daha meraklısı, efsane dizi “Bizimkiler”deki ‘Halil Pazarlama’nın oğlu olarak da bilecek onu.

Haksun genç yaşına sığdırdığı bu büyük deneyimin yardımıyla “Kızım İçin”de fazla hırpalamadan, üzmeden, darbe üzerine darbe vurmadan melodramı arayarak, kasaba kızının İstanbul rüyasından genç, güzel anneye talip yaşlı müdüre kadar türlü klişeleri kıvamında kullanarak, eski Yeşilçam filmlerine saygıyı bolca tutup selam duruşunda bulunarak hoş, sıcacık bir öykü anlatıyor...

Şefkatle paralel ilerleyen baba ile kız öykülerine nadir rastlanır Yeşilçam’da; bu açıdan da farklı bir pencere açıyor Haksun. Ayrıca, son dönemin yerli işleri gibi işin teknik yanına daha

çok kafa yoran, avantürü ve ucuz şakaları bol yapımlara da benzemiyor “Kızım İçin”.

Müzik kullanımıyla, kamera tercihleriyle, ışığıyla, tonuyla tam da dizi mantığıyla çekilmiş izlenimi veriyor.

Sakin temposu, temiz kadrajları ve son sahneye kadar merakı sıcak tutan akışıyla dizi alışkanlığının sinemaya transferi şeklinde de değerlendirilebilir bu stil. Dolayısıyla, seyirciyi de öyle fazla rahatsız etmeyecektir Haksun’un tercihleri ve ancak son sahnelerde nedenin ortaya çıkacağı bilinçli ‘yapay dili’.

Dizi demişken beyazcamın fenomen işlerinden ilginç isimlerin olduğunu da söylemeli oyuncu kadrosunda. Bir dönem sürekli ekrana gelen “Pis Yedili”nin güzeller güzeli Günçişek’i Eda Ece bu ilk sinema denemesinde, abilerinin, ablalarının arasında ezilmeden vasatın üzerinde

oynuyor. “Kızım İçin”in ticari lokomotif olacağı Ece’nin sabun köpüğü, popüler bir gençlik filmi yerine böyle bir projeye beyazperdeye adım atması da isabetli karar tabii ki...

“Behzat Ç.”nin çaylak komiser yardımcısı Cevdet’i canlandıran Berke Üzrek ile “Sihirli Annem”in Betüş’ü İnci Türkay da kararında oynuyor.

Öyküyü de dillendirelim kısaca: Yeşili bol, İstanbul’a uzak, sakin, sessiz bir beldemizdeyiz. Film, annesinin Tuba’yı baldo piring alması ve de yağlı et vermiş kasaba sitem etmesi için çarşıya göndermesiyle açılıyor. Plakası gizlenmiş bir araba bitiveriyor Tuba’nın yanında ve babası yaşındaki adam tarafından kaçırılıyor genç kız.

Pek iyi, ya sonra? Film bu ya; babası yaşındaki adam, küçükken onları bir başlarına bırakıp gitmiş babası çıkıyor ve Tuba’nın okyanusta

deniz kazasında öldüğünü sandığı Tuncer, 18. yaşına üç hafta kalmış kızını alıp İstanbul’daki muhteşem yalısına getiriyor. Aşçısı, hizmetçisi, bahçıvanı, uşağı, yatı, katı, denizi, rıhtımı, manzarası, eğlencesi derken Tuba adeta kendini harikalar diyarında buluyor, bulmasına ama...

Gerisi sinema salonunda. Yerlilerin üçer beşer vizyon görmeye başladığı bu haftalarda çoluk çocuk ‘aile filmi’ izlemek isteyenlere isabetli seçim “Kızım İçin”.

Sinefillere önerimiz, filme burun kıvrımadan gidin, Yetkin Dikinciler’i izleyin; çok beğeneceksiniz.

Yetkin Dikinciler’in sıra dışı performansı ile filmin Yeşilçam’a öykünen duruşu hoş sürprizler.

Sürekli aynı tonda tekrarlanan müzik, özellikle ilk yarı yavaş akan tempo filmin yumuşak karnı.

**“KIZIM İÇİN”DE ÖYLE
BİR YETKİN
DİKİNCİLER VAR Kİ,
BU ADAMI ŞİMDİYE
DEK ES GEÇENLER, ONA
ÖNEMLİ ROLLER
VERMEYENLER
GÖRSÜNLER NELER
KAÇIRDIKLARINI.**

YILIN SAVAŞI

ORİJİNAL ADI Battle Of The Year

YÖNETMEN Lee Benson

OYUNCULAR Josh Holloway,

Laz Alonso, Josh Peck,

Caity Lotz, Chris Brown

YAPIM 2013 ABD

SÜRE 110 dk.

DAĞITIM Warner Bros.

BREAKDANCE İLE İLGİLİ, HER YIL FRANSA-MONTPELLIER'DE YAPILAN ULUSLARARASI YARIŞMANIN ADI, BU KURMACA FİLMİN DE ADI: "YILIN SAVAŞI".

1 970'LERDE, ABD'DE, ALT SINIFLARIN, ÖZELLİKLE AFROAMERİKAN VE PORTO RİKOLU GENÇLERİN KENDİLERİNİ İFADE ETME BİÇİMİ olarak ortaya çıkarıp geliştirdiği Hip Hop kültürünün dans ayağını oluşturan

Breakdance, yani atletik figürler içeren sokak dansı, ülke dışına taşı. Türkiye varoşlarına kadar uzanan bu yaratıcı dans, mesela Fransa'da da etnik gruplar arasında hızla yaygınlaştı. Akrobatik hareketlerin üst seviyelere tırmandırılarak sportif biçimler kazanan ve B-Boying olarak da adlandırılan Breakdance ile ilgili, her yıl Fransa-Montpellier'de yapılan uluslararası yarışmanın adı, bu kurmaca filmin de adı: "Yılın Savaşı" (Battle Of The Year)! Kısaltılmışı BOTY!

Lee Benson, 2007'de, B-Boying belgeseli çektiğinde, anavatanı olan ülkede parlak günlerini yitirse de, bu dansın Avrupa, Güney Amerika ve Asya'da popüler olduğunu gördü. Benson, belgeselden sonra, doğaldır ki profesyonel dansçılarla çalıştığı bir de kurmaca çekerek, artık sokaklardan ciddi paralar kazanılan bir dans türüne dönüşen B-Boying'e iyice dikkat çekmek

istemiş. Hikaye bildiğiniz gibi: Trajik şekilde dibe vurmuş eski basketbol koçu, işadamı arkadaşı tarafından bir dans ekibinin başına getiriliyor. Koç, kibirli dansçıların tümünü kovarak, Yılın Savaşı'nda kazanmak için her şeylerini ortaya koyacak yepyeni gençleri topluyor; BOTY için, 'ben' değil 'biz'in esas olduğu bir 'Rüya Takımı' oluşturuyor. Egolar çarpışsa da, sorunlar bazen karamsarlık yaysa da, bir takım olmayı başarıyorlar.

Dikkat çekici olan ise, Amerikalılara karşı duyulan ve yarışma salonundaki seyircilerin temsil ettiği küresel öfke ve tepkiye karşı, takımın hazırlıklı olması! Danslarında vurguluyorlar ki, ABD'ye göçmüş herkes eşit Amerikalıdır. Böylece, ezilen sınıfların dansı olan Breakdance, ABD'nin imajını düzeltmek için kullanılmış oluyor.

3 Boyutlu çekilmesi hareketleri derinlik içeren dansı daha etkili hale getiriyor.

BOTY'ye katılabilecek düzeyde oldukları halde sahipsiz bırakılmış ülkemiz dansçıları düşünürük.

ACISIYLA,

TATLISIYLA,

EKŞİSİYLE

Ekşi Sinema
www.eksisinema.com

DÜĞÜN DERNEK

YÖNETMEN Selçuk Aydemir

ÖYUNCULAR Ahmet Kural,

Murat Cemcir, Rasim Öztekin,

Devrim Yakut, Şinasi Yurtsever,

Jelena Boliç

YAPIM 2013 Türkiye

SÜRE 105 dk.

DAĞITIM UIP (BKM Film)

**“DÜĞÜN DERNEK” İZLERKEN
EĞLENDİREN BİR KOMEDİ AMA
SİNEMADAN ÇIKAR
ÇIKMAZ UNUTMAYA
BAŞLAYABİLİRSİNİZ.**

TİPKİ BU FİLMDEKİ GİBİ, SERMİYAN MİDYAT’IN SİNEMADAKİ İLK YÖNETMENLİK MACERASI “AY LAV YU”DA DA YABANCI BİR gelini köyüne getiren bir Anadolu gencinin komedisi anlatılıyordu. Midyat’ın ikinci filmi “Hükümet Kadın” ve tam 9 ay sonra koştura koştura çekilen devam filmi “Hükümet Kadın 2” de bu ‘taşrada geçen komedi’ anlayışının gişede ‘tuttuğu’nun göstergeleri oldular. Tabii bunun için kimi şeylerin bir araya gelmesi lazım. Sadece komik olması yetmiyor; tanınmış ve sevilen oyuncular olmalı, bangır bangır müzik, kalabalık ve bol yaygaralı sahneleri filan olmalı bu filmlerin.

“İşler Güçler” ekibinin televizyon dizileri ortamına getirdiği ‘farklı bakış’ın sinema karşılığını aradık “Düğün Dernek”i izlerken de. İki ayrı mizah türünün, absürt ve parodi arasında dolaşan mizahıyla, komik metinleri ve ayrıksı oyunculuk performanslarıyla gerçekten farklı bir dizi idi “İşler Güçler”. Benzer bir yaratıcılığa “Düğün Dernek”in belli sahnelerinde de rastlamak mümkün elbette. Özellikle de Ahmet Kural ve Murat Cemcir’in karşılıklı uyumları bu

sahneleri diğerlerinden ayırıyor adeta...

Ama genel olarak, ticari kaygının da güdülediği, bu nedenle de Anadolu seyircisine yakınlaşma çabasının kendisini hissettirdiği bir tavır da yok değil. Belki Midyat’ın üç filmidir sağlama aldığı ‘yöresel komedinin gişe cazibesi’dir buna neden olan... Açıkçası bundan daha kalıcı bir komedi bekliyorduk “Düğün Dernek”ten...

Oysa “Çalgı Çengi” bu anlamda daha sıradışı ve özgün bir içerik sunuyordu. Yine de Ahmet Kural, Murat Cemcir ve Şinasi Yurtsever gibi yetenekli ve yeni komedi oyuncularının bu sinema ortamına farklı bir dinamizm getirdiklerini söylebiliriz. Baksanıza her seferinde argosuz aile filmleri yapmakla gurur duyan BKM bile etkilenmiş ki, onların sempatik ağzıbozukluklarından hiç rahatsız olmamışlar...

Filmin gizli kahramanlarından biri Devrim Yakut. Rasim Öztekin’in karısını canlandıran Yakut’a özellikle dikkat!

Filmin ilk yarım saatinde bir tonlama sorunu var. Filmin mizah grafiği ilk 30 dakikadan sonra yükselişe geçiyor.

19. GEZİCİ FESTİVAL 2013

19th FESTIVAL ON WHEELS 2013

Edremit

27 KASIM
27 NOVEMBER

Ankara

29 KASIM - 5 ARALIK
29 NOVEMBER - 5 DECEMBER

Sinop

6 ARALIK - 9 ARALIK
6 DECEMBER - 9 DECEMBER

MC DANDİK

★
YÖNETMENLER Ragga Oktay,
Cem Yaz

OYUNCULAR Ragga Oktay,
Zerrin Arıkan, Lemi Filozof

YAPIM 2013 Türkiye

SÜRE 105 dk.

DAĞITIM Özen Film

(Paprika Prodüksiyon)

**ADI DANDİK OLARAK
KAYDEDİLEN KAHRAMANIN
ÇOCUKLUKTAN İTİBAREN, ÂŞIK
OLMA, İŞTE TUTUNMA, HAPSE
GİRME, ŞARKICILIK MACERASI...**

KATEGORİ OLARAK DANDİK FİLMİN YABANCISI DEĞİLİZ. ADINDA 'DANDİK' KELİMESİNE YER VERMEK İSE, BAŞKA TÜRLÜ BİR enteresanlık. Adı Dandik olarak kaydedilen kahramanın çocukluktan itibaren, âşık olma, işte tutunma, hapse girme, şarkıcı olma macerasını konu alan bir film "Mc Dandik". Ragga Oktay tarafından yazılıp yönetilmiş, iki başrolü üstlenilmiş ve haliyle müzikleri yapılmış. Tuvalet mizahına bolca başvuran filmler kontenjanından, bu ailenin belki de en müzikal olanı. Bir sahnede osuruğu melodileştirecek kadar da iddialı.

Aslında filmin dikkat çeken yanı, dandikliğiyle barışık olması. Bu bakımdan, saçmalığına kapılan seyirci için, tuhaf bir zevk de barındırabilir. Ama her küfredildiğinde, her osurulduğunda, her arkayı kollamak önerildiğinde gülenlerden olmayanlar için, acı daha büyük elbette.

Ragga Oktay, hem Dandik'i, hem de ezeli düşmanı Hasan İttir, ya da daha çok sevdiği adıyla Has İttir'i oynuyor. Hem de, on yaşında ilkokul günlerinden itibaren, küçük çocukların arasında Dandik'i, arkadaşı Fiko'yu, sevgili Ash'yı küçük

sıralara sığdırmaya çalışarak. Okuldan atılıyor, yıllar sonra bir bar işletirken Ash'yı yeniden bulmuşken, bu kez Has İttir'in komplosuyla hapsi boyluyor. Buraya kadar sakın giden cinsiyetçilik dozu birden abartılıp, cezaevi sahnelerinde testosteron şöleni başlıyor. Çıktıktan sonrası, Ash'yı kurtarmak ve yetenek yarışmasına katılıp, müzikte başarıya ulaşmak üstüne.

Dandikliğiyle barışıklığı, kötü espriyi kötü olduğunu vurgulayarak yapmanın verdiği tat misali. Ayrıca Oktay'ın kendisinin başarısız bir müzisyeni canlandırması, her seferinde yuhalanan ve sahneden kovalanan biri olması da dikkate değer, finalde elbette herkesin gönlünü kazanacak olsa da. Yine de soru, epeydir pek öne çıkan bir işte yer almayan Ragga Oktay'ın neden böyle bir filmle kendini göstermeye çalıştığı.

Hint usulü danslı klipler hiç fena değil aslında.

O kliplerden daha çoğuna yer vermeyince ortaya pek zayıf bir film çıkmış.

DÜĞÜN DERNEK

ÖLÜMSÜZ AŞK

YILIN SAVAŞI

YOZGAT BLUES

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
DÜĞÜN DERNEK	★★	★★★★		★★	★		
KIZIM İÇİN					★★		
MC DANDİK					★		
ÖLÜMSÜZ AŞK					★★★★		
SAROYAN ÜLKESİ					★★★★	★★★★	
YILIN SAVAŞI							
YOZGAT BLUES		★★★★		★★★★	★★	★★★★	
AÇLIK OYUNLARI: ATEŞİ YAKALAMAK		★★★★	★★★★	★★★★	★★	★★	★★
BİR VAMPIR HİKAYESİ					★★★★	★★★★	★★
DANIŞMAN	★★★★	★★	★★★★	★★★★	★★★★		★★★★
ERKEK TARAFI: TESTOSTERON	★★			★★	★★	★★★★	
HAYATBOYU		★★	★★★★	★★	★★	★★★★	
HÜKÜMET KADIN 2	★	★		★	★	★★	
KÜF		★★★★	★★★★	★★★★	★★	★★★★	
MAVİ EN SICAK RENKTİR				★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★
RG6: AYAS	★				★★		
RUHLAR BÖLGESİ: BÖLÜM 2		★★★★		★★★★			
SEVGİ TAŞI			★		★		
SONA DOĞRU	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★		★★★★
SU VE ATEŞ	★★	★★		★	★★	★★	★
TAMAM MIYIZ?	★★	★★★★		★★	★★	★★★★	★★★★
UZAY OYUNLARI	★★★★			★★★★	★★	★	★★
YARIM KALAN ŞARKI			★★				
CHERBOURG ŞEMSİYELERİ		★★★★★	★★★★	★★★★★		★★★★	★★★★★
UTANÇ	★★★★★	★★★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★	★★★

GÖRMEDEN TOP SÜRENLERE SAYGI

3 Aralık Dünya Engelliler Günü, Uğur Vardan'ın da forma giydiği bir futbol maçı üzerine **“Çıngıraklı Top”** filmini anımsadım. Bu filmi seyretmek, biraz zordur ama yine de sinemanın futbola baktığı bir örnek olması dolayısıyla, **‘ofsayt bayrağı’** kaldırmaya da gerek yoktur.

UĞUR VARDAN, GEÇEN ÇARŞAMBA GÜNKÜ RADİKAL'IN SPOR SAYFASINDA YAYIMLANAN İZLENİM YAZISINDA, OYUNCU OLARAK FORMA GİYDİĞİ BİR GÖSTERİ MAÇINI ANLATTI. “SİZLERİ ÇOK İYİ ANLADIK dostlar!” başlıklı yazı, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü dolayısıyla düzenlenen, Fatih Terim, Metin Tekin, Ali Gültiken, Tümer Metin, Bülent Korkmaz, Mehmet Topal gibi eski futbolcu ve teknik adamların; Vardan'ın da aralarında bulunduğu Arif Kızılyalın, Okay Karacan, Serdar Ali Çelikler gibi spor yazarlarının katıldığı, ‘topu görmeden’ oynanan bir futbol maçından enstantaneler aktarıyordu. Sahadaki oyuncular ya gerçekten görmüyordu ya da gözleri bağlıydı. ‘Sesi Görenler Ligi’nden başka haberler de almak, ilgili yazılar okumak dileğiyle, Vardan'ın empati kurduğu görme engelli futbolcular için “Gerçekten çok büyük bir işi başarıyorlardı, başarıyorlarmış” demiş olduğuna dikkat çekeyim.

Uğur'un yazısı aklıma doğrudan doğruya “Çıngıraklı Top” filmini getirdi. Egemen Ertürk'ün yazıp yönettiği 2009 tarihli film, Çin'deki olimpiyat oyunlarına hazırlanan görme engelli oyuncuların kurulu bir futbol takımının serüvenini öykülüyordu. Açıkçası, tipik bir ‘ekibi toplama’ teması etrafında gelişip, işin meşin yuvarlak boyutu ve belli başlı karakterler açısından “Shaolin Futbolu”na (Siu Lam Juk Kau) çok benzer biçimde ilerleyen filmde, rakip takımın gaddar oyuncusu tarafından dizinden sakatlandığı için futbolu bırakmak zorunda kalmış, bir zamanların ünlü topçusu Kerem (Burak Önal) ile tanışıyoruz. Evet, özellikle bu fasıl “Shaolin Futbolu”nu çokça çağrıştırıyor. Yıkkın, bezgin, hayata küsmüş, maddi ve manevi olarak dibe vurmuş kahramanımız, sefil ötesi bir evde

yatıp kalkmakta, kendini şaraba ve kumara vurmakta, felakete doğru yuvarlandıkça yuvarlanmaktadır. Kendisine kol kanat geren ünlü futbol yazarı (Osman Tamburacı), ona nasihatler etmekte, yardımcı olmaya çalışmaktadır. Üstelik, bir kumar borcu nedeniyle kötü adamlar da Kerem'in peşindedir.

Filmin diğer kulvarında, Boğaz Körler Derneği'nde olan bitene tanıklık ediyoruz. Bir iktidar savaşının yaşandığı derneğin başkanı (Zihni Göktaş), olimpiyatlar için futbol takımı kurmaya karar verince diğer başkan adayı Muzo'nun (İlyas Salman) alaycı iğnelemelerine ve tabii ki engelleme girişimleriyle karşılaşır. Fakat Osman Tamburacı'nın da gayretleriyle Kerem, takımın başına gelip, topu görmedikleri gibi topa vurmaya da bilmeyen ve futbolcudan başka her şeye benzeyen dernek üyelerini çalıştırmaya başlayınca, belli başlı tüm klişeler devreye girer.

Tahmin edersiniz ki bu işler, aşk meşk olmadan olmaz. Kerem ile gönüllü dernek sekreteri Semra'nın (İpek Özkök) arasındaki elektriklenme de “Çıngıraklı Top”un romantik boyutunu oluşturmakta gecikmeyecektir. Ve fakat, derneğin görme engelli olmayan bir diğer gönüllü çalışanı Oktay da Semra'ya tutkundur.

Kalabalık bir yardımcı oyuncusu kadrosuna sahip, çoğunluğunu televizyon dizilerinden tanıdığımız yüzleri ‘ekibe’ monte eden “Çıngıraklı Top”, doğrusunu söylemek gerekirse, senaryo-diyalog, yönetim ve kurgu açısından asla ‘kaleyi tutturamayan’ bir film ama birincisi temasının, ikincisi oyuncularının hatırına en az bir kez izlenmeyi hak ediyor. En azından şu kadarını söyleyeyim ki İlyas Salman gene hayli iyi...

Elbette, zamanında film gösterime girdikten sonra ‘parasını alamayan’

oyuncuların serzenişlerini de unutmuş değiliz, dileriz o meseleler çoktan halledilmişştir.

Görmeyen bir futbolcu olmak zordur... Görüp de görmeyen bir futbolcu gibi oynamaya çalışmak da zordur. Anlaşıyor ki görmeyen bir futbolcu gibi kamera karşısına geçmek de hayli zormuş! Eh, “Çıngıraklı Top”u seyretmek de biraz zor ama ne olursa olsun sinemanın futbolla buluştuğu bir örnek olduğu için fazlaca ofsayt bayrağı kaldırmaya da pek gerek yok.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

YORGUN SAVAŞÇI

Televizyon ve sinema tarihimize ‘**yakılan film**’ olarak geçen **Halit Refiğ** imzalı sekiz bölümlük “Yorgun Savaşçı” (1979) dizisinin **14 yıla yayılan sansür** serüveni, tam bir ‘cinnet’ ve ‘utanç vesikası’ olarak yakın geçmişimizde duruyor.

2 O EKİM 1978 CUMA GÜNÜ GAZETELERDE ÇIKAN BİR HABERDE, TRT YÖNETİM KURULU’NUN KARARINA GÖRE ÜÇ DEV ESERİN TV’YE AKTARILACAĞI DUYURULUR. FARUK EREM’DEN “BİR CEZA AVUKATININ ANILARI”,

Çetin Öner’den “Gülibik” ve Kemal Tahir’den “Yorgun Savaşçı”... Ne gariptir ki, bu üç eser de 12 Eylül’den sonra TRT’nin gazabına uğrayacaktır.

Dev bir bütçeyle, renkli olarak çekilen “Yorgun Savaşçı” 11 Aralık 1979 Pazartesi günü İstanbul’da “motor!” der. 16 Mayıs 1980’de TRT ile Sine-Sen arasındaki toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmazlık çıkması üzerine, çekimlerinin İstanbul kısmı tamamlanan dizinin Anadolu ayağı başlayamadan ara verilir. Bu arada 12 Eylül darbesi olur, sendikalar, haklar ülke çapında komple gasp edildikten sonra “Yorgun Savaşçı”nın çekimleri Kasım 1980’de yeniden başlar.

1982’nin sonlarına doğru TRT Genel Müdürü Macit Akman, dizinin eylülde teslim alındığını, Nisan 1983’te ekrana

geleceğini duyurur. Fakat o arada ne olursa olur ve 5 Eylül 1983’te çıkan haberlere göre, diziyle ilgili tüm belgelerin bir odaya kilitlendiği ve kapısına da bir nöbetçi konulduğu öğrenilir. 18 Kasım 1983 Cuma akşamı Macit Akman’dan gelen haber ülke gündemine bomba gibi düşer; filmin kopyaları ve negatifleri ‘yakılarak imha’ edilmiştir.

Nokta dergisi haberi kapağına taşıırken, yönetmen Refiğ ‘meclis araştırması’ ister. Nokta’ya göre yakılma emrini, Özel Komisyon’un 8 maddelik gerekçesi üzerine eski başkanlardan Bülend Ulusu vermiştir.

Gerekçeler arasında; Atatürk’e gerekli ölçüde yer verilmemesi, Ege bölgesi halkının Yunanlılarla savaşmak istemediği izlenimi uyandırması, Çerkez Ethem’in kahraman gibi gösterilmesi, Osmanlı ve halifeliğin mutlak elzem olduğu imajı yaratılarak Kurtuluş Savaşı’na lüzum olmadığı hissi yaratması, azınlıklar ve

Ermeni meselesiyle ilgili konular, toplumsal ahlak, örf, adet, ordu mensuplarına uygun olmayan lakaplar, küfür ve argo kullanımı yer almaktadır. Halkın vergileriyle yapılan dev dizi, ‘İstikbalde yayımlanma ihtimalini önlemek maksadıyla’ faşist bir zihniyetin yakma eylemine kurban gider. Yalnız 14 Aralık 1983’te bir röportajda Akman “Bu filmin bir kopyası U-matik bantta muhafaza altına alındı.” demiştir.

9 Şubat 1986’da filmin karelerinden oluşturulan fotoroman Milliyet’in Renk ilavesinde tefrika edilmeye başlanır. 20 Şubat 1986’da konu meclise taşınır. Bu esnada TRT mahkemeden fotoromanın da durdurulmasını ister. İhtiyadi tedbir yoluyla yasak koydurunca, fotoromanın kalan kısmı çizgi roman şeklinde verilir. O günlerde dönemin Devlet Bakanı Mesut Yılmaz, filmin bir kopyasının MİT’te olduğunu söyleyiverir.

Aradan üç yıl daha geçer. Cem Duna’nın genel müdürlüğü döneminde en parlak günlerini yaşayan TRT’de “Bir Ceza Avukatının Anıları” gösterilirken, “Yorgun Savaşçı”nın da yayımlanabileceği gündeme gelir. O arada özel kanallar açılır. Hiçbir film, dizi, müzik programında sansürün ‘s’sinin olmadığı bu yeni dönemde HBB kanalı “Yorgun Savaşçı”yı yeniden çekmeye başlar. İşte o sırada TRT yeniden atağa geçer. 9 Şubat 1993’te yeni “Yorgun Savaşçı” HBB’de, orijinal dizi ise 10 Şubat 1993’te TRT’de ekrana gelir. “Yorgun Savaşçı” belki Kurtuluş Savaşı’nda bile bu kadar yorulmamıştır dedirtecek bu ‘faşist’ serüven, yakın tarihimizde yaşı yetenlerin halen utanarak anımsadığı bir kara lekedir...

Altyazı

AYLIK SİNEMA DERGİSİ

ARALIK 2013

Mahmut Fazıl Coşkun'dan
Yozgat Blues

Ercan Kesal ile
Ekran Başında Söyleşi

Çok Hitchcock Bilen Adam:
Ian Haydn Smith

Gezici Festival

Kayıp Bir Dünyada: Saroyan Ülkesi

Kanepeye Çöken Histeri: Köksüz

www.altyazi.net

BİR GECEDE OLDU

Sanki sesli sinemaya yeni geçilmemiş, sanki **Büyük Buhran'ın** damga vurduğu 1930'larda değiliz... Yapım yılını bilmesek, sanki o yıllar **yeniden canlandırılarak bugün çekilmiş** gıcır gıcır, taze bir film var karşımızda... **Frank Capra'nın** tüm maharetini sergilediği şahane romantik komedi “Bir Gecede Oldu”da (**It Happened One Night, 1934**), **Clark Gable ve Claudette Colbert** ölümsüz bir ikili oluşturuyor. Ömür boyu unutmayacağınız bir romantik komedi görmek isterseniz, keyifli dakikalar sizi bekliyor...

ROMANTİK KOMEDİ BUGÜN ARTIK HOLLYWOOD'UN FABRİKASYON HALDE ÜRETTİĞİ, KADINLARI VE GENÇ SEVGİLİLERİ HESABA KATARSAK TÜKETİCİ KİTLESİ HAYLİ GENİŞ BİR TÜR. ANCAK YILDA SÜRÜYLE ÖRNEĞİNİ İZLEDİĞİMİZ BU TÜRÜN ÖZGÜN VE 'İYİ' BİR ÖRNEĞİNE RASTLAMAK, USANMADAN KEYİF ALARAK SEYRETMEK ÖYLE ZOR Kİ...

Neredeyse 80 yıl öncesinden çıkagelen “Bir Gecede Oldu”, işte tüm bu önyargıları ve sıkıntıyı bir çırpıda alıp götürmeye aday bir büyük klasik.

Bugüne dek hem Hollywood hem de Yeşilçam'dan benzer nice türevlerini izlediğimiz bir türün, orijinal deyimiyile ‘screwball comedy’nin en has ve halen en çekici örneklerinden biri, hatta başlıcası... Farklı sosyal sınıflara mensup kadın ve erkeğin durmadan atışıp çene yarıştırdığı, genelde zıt karakter yapılarını ortaya dökerek güldürdükleri ve finalde ‘mutlu son’a ulaştıkları, cinselliği asla göstermeden yoğun bir cinsel enerjinin hissedildiği ‘screwball comedy’lerin atasıdır “Bir Gecede Oldu”...

Sırf zengin babasına inat olsun diye yaşlı ve çapkın bir adamla evlenen Ellie (Claudette Colbert), bu saçmalığa son vermek isteyen babası tarafından şahsi gemilerinde kamaraya kilitli haldedir. Bir fırsatını bulup denize atlayarak kaçan Ellie, babasının peşine taktığı adamları atlatarak sevgilisinin yanına New York’a varmak ister. Binddiği otobüste tesadüfen yanına düşen Peter (Clark Gable) ile istemeye

istemeye muhatap olmak zorunda kalan Ellie, mola yerinde parasının çalınması üzerine ortada kalabilir.

Aslında başına buyruk bir gazeteci olan Peter’ın fırsat ayağına gelmiştir. Sosyetenin en zengin ve meşhur ailesine mensup Ellie’nin halkla beraber otobüste seyahat etmesi, babasından kaçıyor oluşu, yolda beş parasız kalması başlı başına manşet konusudur. Peter, ona yol boyunca yardım edip rehberlik ederek kendince ‘hikaye’ çıkarırken, zaman içerisinde aralarında kaçınılmaz olarak aşk filizlenecektir.

Audrey Hepburn-Gregory Peck’li “Roma Tatili”nden (Roman Holiday, 1953), Catherine Zeta-Jones-George Clooney’li “Dayanılmaz Zulüm’e (Intolerable Cruelty, 2003); Gülşen Bubikoğlu-Tarık Akan ya da Türkan Şoray-Kadir İnanır filmlerine türlü çağrışımlarla izlenen “Bir Gecede Oldu”, şüphesiz en çok, sessiz dönemden sesli sinemaya yeni geçilen bir dönemde ‘eski’nin izlerini tamamen silmesiyle parlıyor. Kusursuz yazılmış diyaloglardan, son derece gerçekçi ve abartıdan uzak oyunculuklara, kurgusundan temposuna kadar her şeyiyle ‘yeni’ bir sinema karşımızdaki. Velhasıl bugünden bakıldığında 1934’te çekildiğine inanmak gerçekten zor.

“Bir Gecede Oldu”, sinemanın o şaşırtıcı ‘büyü’sünü taşıyan ender filmlerden aynı zamanda. İyi kalpli insanların her an yardıma hazır

olduğu bir Amerika tasviri, kuşkusuz Büyük Buhran'dan sille yemiş halk için adeta merhem görevi görüyor.

Karakterler bizi ters köşelere yatırdıkça; örneğin Ellie'nin babasının aslında bir çeşit 'altın kalpli' Hulusi Kentmen olduğunu anladığımızda veya otobüsteki geveze yolcu Shapeley'nin gerçek niyeti ortaya çıktığında, hikaye daha bir katman kazanıyor. Senaryoyu ilk okuduklarında bir başyapıtla karşı karşıya olduklarını fark edemeyen ve filme biraz da 'burun kıvrıran' Colbert ile Gable'in müthiş kimyası ve içten oyunculukları da yapıtı besleyen ana damarlar.

Ama elbette bu başarının en büyük pay yönetmen Capra'ya ait. İtalyan göçmeni ailenin yetenekli oğlu Frank Capra, Büyük Buhran sonrası/2. Dünya Savaşı öncesi ara dönemde Amerikan Rüyası'nın abecesini yeniden yazarken, mizansen yaratmadaki olağanüstü gücünü apaçık sergiliyor.

Dönemin iki büyük yıldızı olmadık hallere ve durumlara maruz kalırken, birbirleriyle atışmalarından, şakalaşmalarından, laf çakmalarından, cinsel çağrışımlar uyandırmalarından Capra öyle anlar yakalıyor ki, zaten sinemasının sihri de bu küçük ayrıntıları önemsemesinden kaynaklanıyor. 'Halk'tan erkeğin zengin, şımarık kıza hayat dersleri vermesi, Eski Ahit'te yer alan ve yedi gün bitiminde iman

gücünü yıktığı söylenen Eriha Surları'nın Ellie ile Peter arasında simge olarak kullanılması, yine hikayeyi süsleyip güçlendiren detaylar.. Bu noktada aynı otel odasında beraber kaldıklarında iki yatak arasına bir ip gerip, battaniyeyle kendi mahrem alanlarını yarattıklarını ve Peter'in bunu Eriha Surları'na benzettiğini belirtelim.

"Mr. Deeds Goes to Town" (1936), "Lost Horizon" (1937), "You Can't Take It With You" (1938) gibi diğer önemli yapıtlarında da Capra'yla çalışan Robert Riskin'in senaryosunu yazdığı "Bir Gecede Oldu", sinema tarihinde en önemli dallardaki beş Oscar'ı birden alan ender yapıtlardan da biri aynı zamanda.

En iyi film, yönetmen, uyarılma senaryo, erkek oyuncu, kadın oyuncu dallarında ödülü kazanan yapıt, "Şahane Hayat"la (It's A Wonderful Life, 1946) en bilinen filmine imza atan Frank Capra'nın bir diğer popüler çalışması.

Hollywood'u Hollywood yapan kilometre taşı filmlerden biri olan ve başlı başına bir türün ortaya çıkmasını sağlayan "Bir Gecede Oldu", ömür boyu unutulmayacak bir romantik komedi izlemek, klasik Hollywood'un ne kadar keyif verici olduğunu deneyimlemek ve ölümsüz klasiklerin zamana karşı hiç yıpranmadan nasıl ayakta kalabildiğini görmek için de eşsiz bir fırsat.

“SÜRGÜNLÜK ARAFTA KALMAKTIR”

4. Uluslararası Malatya Film Festivali’nden ‘en iyi senaryo’ ödülüyle dönen “Saroyan Ülkesi”nin yönetmeni Lusin Dink, Ceyda Aşar’la sohbetinde, William Saroyan’a ve bu hafta gösterime giren filmine dair fikirlerini paylaşıyor.

LUSIN DINK, “SAROYAN ÜLKESİ”NDE ERMENİ ASILLI AMERİKALI YAZAR WILLIAM SAROYAN’IN, MEMLEKETİ BİTLİS’E İLK YOLCULUĞUNUN İZİNDEN GİDİYOR. İLK FILMİNİ ÇEKEN LUSIN DINK İLE YURT, SÜRGÜN, KİMLİK, zaman gibi kavramlar üzerine sohbet ettik.

Filmde tüm zamanlar iç içe geçerek, farklı katmanlar yaratıyor. 1964 yılında Bitlis’i ziyaret etmeye karar veren Saroyan, o Saroyan’ın geçmişini arayışı; bu iki arayışı da resmeden bugün ve tüm bu zamanlara bakan film zamanı. Hepsini aynı anda aktarmak zor muydu?

William Saroyan, tüm zamanları edebiyatında barındıran bir yazar. Kendi ailesinin, akraba ve yakınlarının isimlerini hikayelerindeki karakterlere vererek, bir nevi soy ağacını geleceğe taşıyor aslında. Bu noktadan bakılınca lineer akan bir zaman hiç düşünmedim. Ayrıca yolculuk yapmanın kendisi, hayat hikayemizde bir ileri bir geri gelip gittigimiz bir kısır döngü değil midir? Aslında Saroyan’ın hayaletinin tıpkı diğerleri gibi bir musallat olma edimi var. Göç, sürgün, soykırım, vs... Ne dersiniz deyin, zamanın belli kesiminde hapsolmuş tüm insanlar, halklar için zaman asla sabit değildir diye düşünüyorum. Yeniden başa

dönersek, içeriksel olarak değil belki ama teknik kararlar alma aşamasında zaman zaman tekrar başa dönüp, sağlamalar yaptık doğal olarak.

Zaman, bellek ve mekan kavramları çevresinde dolaşırken Saroyan’ın yamı sıra ilham aldığımız başka biri oldu mu? Berger, Bergson, vs?

John Berger’in “Ve Yüzlerimiz, Kalbim, Fotoğraflar Kadar Kısa Ömürlü” kitabı okuduğum birkaç kitaptan ilkiydi. Zaman, ev (home), gerçeklik gibi sorgulamalarının bana yol gösterdiğini söyleyebilirim. Filmin düşünsel yanı üzerine çalışırken, yine daha önce okumuş olsam da, Baudrillard, Žižek, Lacan, Bergson gibi düşünürlerin kitap ve makalelerinden cümleler tekrarlarken buluyordum kendimi...

Filmde de alıntı yaptığımız gibi “Hafıza hayal gücüdür”. Hem yaşanan acılara parmak basmak hem de bunların kurmaca olmadığını aktarma meselesi aklınızı kurcalamış mıydı?

Evet, hafıza hayal gücüdür. Yaşanan bir olayı her birimiz farklı anlatabiliriz. Fakat bu, olayın kendisini değiştirmiyor. Bence değişen, yaşananlara yaklaşım biçimimiz

olabilir. Ama bazen şunu unutuyoruz ki, gerçek bizi yakalar. Baudrillard’ın da değindiği gibi, istediğiniz kadar kurgulayın, gerçek olan karşınıza çıkacaktır. Bu, zıt gibi görünen iki olgunun aslında hayatın kendisinde iç içe olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden Saroyan’ın yazdıklarını ve hissiyatını takip etmeye çalıştım.

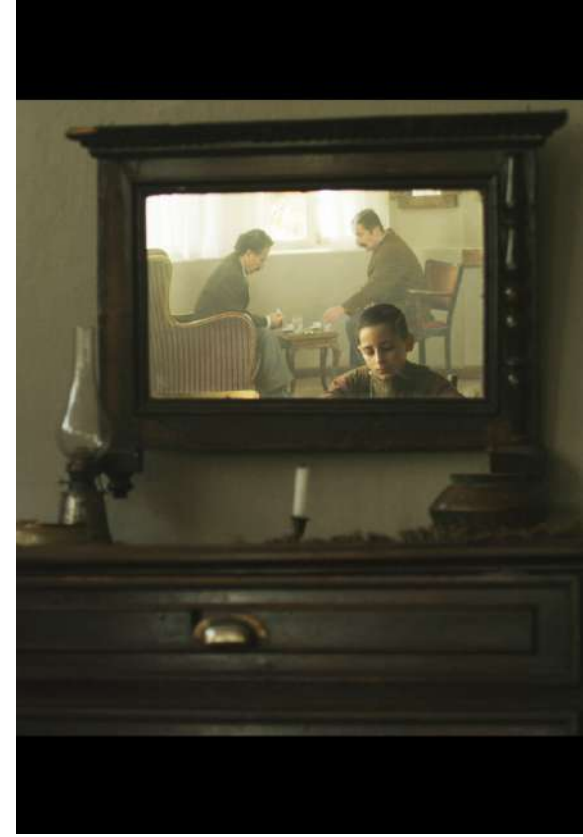
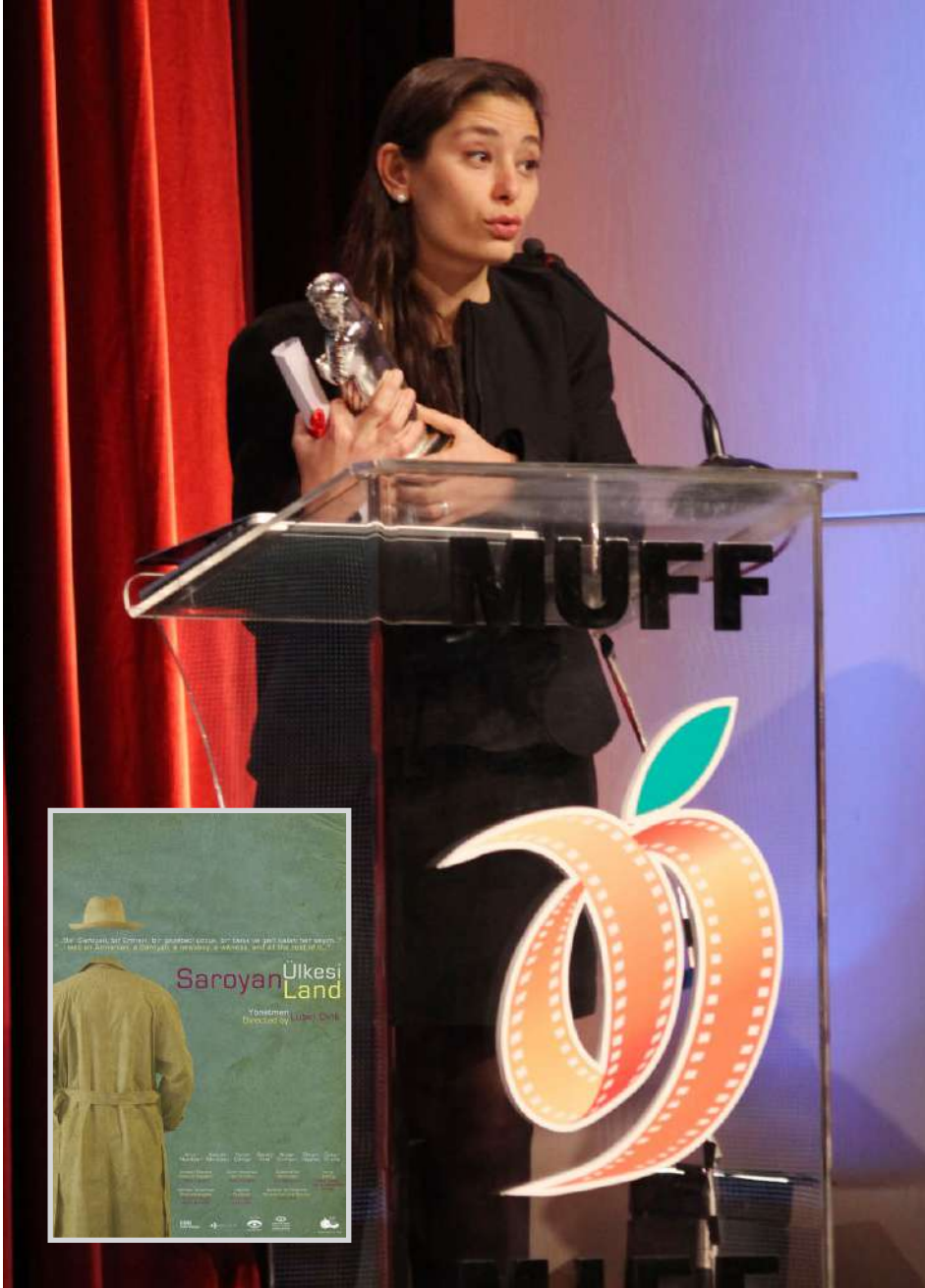
O kadar çok Saroyan yazısı arasından tam da sahneye uygun olanı ve gerçekten bize anlatır gibi konuşan Saroyan cümlelerini bulmak ne kadar zorladı sizi?

Zordu ama öğretici bir süreçti. Ermenice ve İngilizce kitaplarını da okudum. Çekimlere kısa bir süre kalmasına rağmen hâlâ Saroyan okuyordum. Filmin hazırlık sürecinin bir buçuk sene olduğu da düşünülürse... Aslında baştan bazı kararlar aldığım için, genel filtrelemeyi önceden yapmışım zaten. Mesela, Saroyan’ın özel hayatına dair bu filmde hiçbir şey olmayacaktı. Bir de Saroyan ile insanların arasına mesafe koymak istemedim. Eşsiz ve büyük bir edebiyatçı portresi yerine, kendisinin de karakterlerine yaklaştığı gibi ‘insan’ Saroyan’ı aradım. Zaten bulmak da zor olmuyor söz konusu Saroyan olunca. Yine de seçmekte zorlandığım yerlerde hep Karin Karakaşlı’ya danıştım. Karin’in edebiyatçı yönü çok büyük bir artı oldu.

Saroya’la ilk ne zaman nasıl tanıştınız? Üzerinizde en çok etki bırakan eseri hangisi?

Biz Ermeniler William Saroyan’ı biliriz. Ama ne kadar? Benim Saroyan’la ilk gerçek tanışmam, çok sevdiğim birinin ofisinde duvarda asılı bir portresiyle oldu. Aradan yıllar geçtikten sonra, 2008 yılında Erivan’da dolaşırken, tesadüfen William

Amerika'ya giden ilk kuşak ailenin dayısı Vartan, birinin ölümünü bekler. Biri hastalandı mı sevinçle ölmesini bekler. Saroyan bu durumu şöyle anlatır: “Ölüm içimizden birini yakalamadığı, biz de onu gömüp orada yattığını bilmediğimiz sürece nasıl herhangi bir yere ait olabilirdik?” Hikayenin sonunda biri ölür ve Vartan, “Nihayet Amerika’da olduğumuzu anlayabileceğiz artık” der. Bugün Amerika’da Ermenilerin mezarlıkları var. Ama Türkiye topraklarında da var... Bundan yola çıkarak sürgünlüğün arafta kalmak olduğu tanımı yanlış olmaz sanırım.

‘Yurt’un yanı sıra Saroyan “What is it to be a man?” (İnsan olmak ne demek?) diyor. Bu bağlamda filminizin biraz daha evrensel, aidiyet kavramlarının üzerinde bir hisse sahip olmasını tasarladınız mı?

Açık konuşmak gerekirse, tüm bunların beraber tartışılmasının bizi ‘evrensel’ insanlığa bir adım daha yaklaştıracığına inanıyorum. Bu süreçte de kimliklerimizin, aidiyetlerimizin, hissiyatların bizi evrensel olandan uzaklaştıracığını düşünmüyorum. Tam tersi bir yaklaşım tek tip toplumlar doğurur ve bunun evrenselliği de bence tartışılır. Yerel olanın değerini teslim ettiğimizde zaten evrensele yaklaşacağımızı düşünüyorum...

Saroyan heykelinin açılışında buldum kendimi. Bunun üzerine daha fazla okumaya başladım. Şu an için en sevdiğim eseri gibi bir ayırım benim için çok zor. Fakat ilk okuduğum Saroyan kitapları Aras Yayınevi’nden çıkan kitaplar olduğu için, onlar benim için özeldir. Bir de bir nevi kendi otobiyografisi gibi kaleme aldığı hikayelerden oluşan “Here Comes, There Goes, You Know Who” adlı kitabı.

Saroyan’ın geçmişinin sizinle kişisel olarak ortak alanları neler? Ermeni olmanın yanı sıra?

Ermeniler gibi yerlerinden yurtlarından edilmiş, parçalanmış toplumlar, ortak kimliğin yanı sıra hayatta kalma mücadelesi, ötekileştirme, atalarından kendilerine miras kalan hikayeler, vb. gibi bir ortaklıkla büyürler. Aslında aynı sorgulamalar farklı

ülkelerde de olsa kendini gösterir. Ben Saroyan okumaya başladığım zamanlarda aslında benim kelimelerimin yetmediği cümlelerle karşılaştım. Bir tercüman bulmuştum sanki. Buradan başka ülkelere giden Ermeniler de çok zorlanmışlar. Öyle Amerika’ya gidip de tozpembe bir hayatın içinde bulmamışlar kendilerini. Saroyan’ın kendisinden bahsedecek olursak, okulda dahi çocuklar Ermeni, Süryani oldukları için ezilmişler. Düşünsenize 1900’lerin başından bahsediyoruz.

Film, yurda dönüş temasını içerse de, Saroyan’ın dediği gibi ‘yurt’un ne olduğunu da sorguluyor. Yurt ve sürgünde olmakla ilgili size de yeni ufuklar açtı mı?

Yine Saroyan’ın bir hikayesinden örnekleyeyim. Saroyan’ın “Madness In The Family” (Ailede Delilik) hikayesinde

ÖLÜ YAKICISI

Çek Yeni Dalga Sineması'nın en önemli filmleri arasında gösterilen “Ölü Yakıcısı” (**Spalovac Mrtvol**), son derece karanlık ve politik bir dram olmanın ötesinde grotesk korku sinemasının önde gelen filmlerindendir. Ekolün ünlü isimlerinden **Juraj Herz imzalı 1969 tarihli** dışavurumcu yapım, gerçeküstü motifler içeren, dehşet yüklü bir tedirginlik resitalidir her şeyden önce!

1 930'LARIN SONUNDA, ÇEKOSLOVAKYA'NIN BAŞKENTİ PRAG'DAYIZ. KARL KOPFRKINGLİ TANIYORUZ. KENDİSİ, MODERN BİR KREMATORİYUM ÇALIŞANI. ÖLÜ YAKIYOR. HOBİLERİ ARASINDA, “TİBET ÖLÜLER KİTABI”NI OKUMAK ÖNDE GELİYOR. SANAT KOLEKSİYONU YAPMAKTAN DA HOŞLANIYOR KARL. İNSANLARI DÜNYEVİ ACILARINDAN KURTARIP, ruhlarını yeni bir yaşama hazırlamayı görev edinmiş. Yahudi eşi ve biri kız, diğeri erkek iki çocuğuyla güzel bir dairede yaşıyor. Bir gün, bir resepsiyonda Walter Reinke adlı bir adamla tanışıyor. Birinci Dünya Savaşı'nda Avusturya için savaşmış bir Nazi olan Reinke, Karl'ı, Alman kanı taşıdığına ve ari ırktan olduğuna ikna ediyor. Gerisi malum, Nazi etkisi altındaki Prag'da, bir krematoryum çalışanının değişimine tanık oluyoruz. Akli dengesini yitiren ve çevresine dehşet salan bir canavar haline geliyor Karl Kopfrkingl.

Çek Yeni Dalga'sının önde gelen isimlerinden, 1934'de, günümüz Slovakya'sında dünyaya gelen yetkin sinemacı Juraj Herz imzalı gotik korku, 1923-1994 yılları arasında yaşamış ünlü Çek kalem Ladislav Fuks'un romanından uyarlanmış perdeye.

Senaryosu, yine Fuks ve Herz tarafından yazılan filmde ana karakterimiz Karl Kopfrkingl'i Çek sinemasının dev aktörü Rudolf Hrusínský (1920-1994) canlandırıyor. Usta oyuncunun performansı, izahında zorlanılacak, kelimeler ötesi bir başarıyla ifade edilebilir ancak.

Sinema tarihinin en akılda kalıcı rollerinden biri olarak! Arızalı ölü yakıcı, saygın aile babası, dönemin politik ve sosyal zemini sebebiyle akli dengesini yitirmiş Karl Kopfrkingl, izlendikten sonra unutulması mümkün olmayan karakterlerden birisi kuşkusuz.

Sözlük anlamı, imparatorluk, krallık, devlet ve zenginlik olan; tarihte ise Cermen ırkının, Almanların, dünyada söz sahibi olduğu devirlere verilen 'Reich' olarak geçen dönemlerin üçüncüsünde, Adolf Hitler tarafından kurulan, resmi ismi Alman İmparatorluğu olan Nasyonal Sosyalist Almanya döneminde yani, Çekoslovakya'yı kemiren Nazi partisine üye olup, yükselmek isteyen ve Nazilerin bütün doktrinlerini beyni yıkanmak suretiyle benimseyen Kopfrkingl'in gündelik yaşamı ve delirtici monologlarıyla karşılaşıyoruz netameli öyküde.

Film, Karl'ın, sevgili eşi ile tanıştığı ve ailecek sık sık ziyaret ettikleri bir Leopar kafesinin önünde açılır. Hayvanat bahçesi, önemlidir Karl için. Monolog başlar ve Karl, koca kafeslerin sessiz insanlar için ideal olduğunu söyler.

Faşizmin nüfuz ettiği, an be an boğucu bir karanlık ve deliliğin, gündelik hayatta kendine yer bulduğu günlerde, dakikası dakikasına değiştiğini, başka bir 'şeye' döndüğünü izleriz Karl'ın. En sevdiklerini

kurban edebilecek duruma gelmiş çılgın adam, aslında, bütün bir toplumun, ana karanın ve faşizmin röntgenidir.

Politik istikrarsızlık ve ekonomik çöküntü ortamında Almanya'da pozitivizm, empresyonizm ve natüralizm akımlarına bir tepki olarak ortaya çıkmış dışavurumculuk olarak bilinen ekspresyonist akıma da göndermeler yapan film, içerdiği sanat yönetimi, genel anlamıyla yapım tasarımıyla da dikkat çekicidir.

Zayıflığa inanmayan, hatta tahammül göstermeyen Karl'ın, erkek bir figür olarak, cinsinin bütün ritüellerini yerine getirdiği anlar, ideolojik bir simge olarak yer alır filmde. Gerçek bir Nazi gibi, güçlü ve ayakta kalmak, beslenme zincirinin en üstünde bulunmak, totaliter, şovenist ve popülist olmak, ari ırkın hijyeni ve refahı için savaşmak gerçektir onun için.

Zayıflar ve asil kandan olmayanlar yok olmalıdırlar. İnsanlık, acısından ancak böylelikle kurtarılabilir. Bir siyaset bilimi, sosyoloji ve tarih dersidir, müthiş bir sinema ile anlatılan kapkara öykü. Öte yandan yedinci sanatın en sapkın karakterlerinden, korku figürlerinden birini, Karl Kopfrkingl'i tanırız.

Tarihin ve insanlığın utancını gösterir bize Juraj Herz, çok iyi bildiği bir dönemin karanlık öyküsünü anlatırken. Çek Yeni Dalgası'nın dev

isimlerinden, Jiri Menzel'in oyuncu kadrosunda yer aldığı tür kırması, politik bir hiciv olarak da görülebilir pekala. Filmin içerdiği kara mizah, ürpertici ve bazı anlar, üşüten koyu bir dramın damarlarında dolaşır. Filmin mecazi tarafı, ana karakterin ruhsal değişimiyle vücut bulsa da, bu sinsi hastalığın, halen insanlar arasında dolaştığını vurgulamaktadır Herz... Kopfrkingl karakteri, 'ikinci ben'i olan Dalay Lama'nın kostümü içerisinde dolaşsa da, artık tamamen başka bir canavara teslim olmuş, onun oynacağı haline gelmiş durumdadır.

Değişim tamamlanmış ve özgür ruhlar kaybetmiştir. Gotik korku figürleriyle zenginleşen "Ölü Yakıcısı", tekinsiz atmosferiyle bir umutsuzluk ağıtıdır. Son derece rahatsız edici ve gerçeküstü anlatımıyla, bilimsel ve tarihi tespitler içerir.

Toplum ve siyaset bilimi literatürü açısından, önemle ele alınması gereken bir başvuru kaynağına dönüşür, yedinci sanatın olanca yetkinliğiyle donanmış kara anlatı. Kodlamaları, sembolleri, yaklaşımı ve çıkarımlarıyla, insanlık tarihi için bir ibret belgesidir.

Ölülerin ruhunu kurtarmak amacıyla, şeytani bir planın oynanacağı haline gelen sıradan insanın trajedisi, büyülmüş bir sinemada vücut bulurken, zayıflıklarımızı, zaafılarımızı, gezegenin çevresinde dönüp duran inatçı karanlığı daha iyi kavrarız.

CHERBOURG ŞEMSİYELERİ

ORJİNAL ADI Les Parapluies De Cherbourg
YÖNETMEN Jacques Demy
OYUNCULAR Catherine Deneuve,
Nino Castelnuovo, Anne Vernon
YAPIM/SÜRE 1964 Fransa, 88 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 1.66:1, 2.0 DD Fransızca
ŞİRKET As Sanat (Tepe)

HOLLYWOOD BİLE
MÜZİKALLERİN EN
ŞAŞAALI YILLARINDA
BÖYLESİ BİR FİLME
CESARET EDEMEMİŞTİ.

BU FİLM BİR İDDİADIR. HITCHCOCK'UN "ÖLÜM KARARI"NI (ROPE) TEK BİR PLAN-SEKANSTA ÇEKMEŞİ GİBİ DELİCE BİR CESARET gerektiren bir karardır bu. Tüm filmin diyaloglarını şarkılara yedirmek...

Hollywood bile müzikallerin en şaşıla yılarında böylesi bir aşırılığa cesaret edememiştir.

"Cherbourg Şemsiyeleri" beceriksiz ellerde en iyi ihtimalle kahkahayla gülünebilecek bir kült film olabileceksen, Jacques Demy'nin ustalığıyla, Catherine Deneuve'ün bedeninde sinema tarihinin en zarif aşk hikayesine dönüşmüştür. Demy bu iddialı üslubun ardına basit bir hikaye döşemiş ve içine de 'hayatın seçimlerimizle şekillendiği', 'ne yaşarsak yaşayalım eninde sonunda yolumuza devam etmemiz gerektiği' gibi basit temaları mükemmelen serpiştirmiştir.

Geneviève daha 17'sindedir. Babasız büyüyen genç kız annesinin Cherbourg'daki şemsiye dükkanında çalışmaktadır. 20 yaşındaki otomobil tamircisi Guy'la birbirlerine âşıktırlar. Ne var ki, kızının henüz çok küçük olduğunu düşünen annesi bu ilişkiye karşı çıkar. Ayrıca Guy hem fakir hem de askerliğini yapmamıştır. Kısa süre

sonra Cezayir'de patlak veren savaşa da çağrılınca, Geneviève'le ilişkileri kopar. Savaş burada da bir kara kedir.

Demy filmin tüm diyaloglarını şarkılara dönüştürmüştür. Başka bir sinemacının ellerinde yabancılaştırıcı bir etki yaratacak bu tercih, burada tam tersine bizi bu aşkın kollarına çeker. Savaşın ayırdığı âşıkları kader yıllar sonra bir benzin istasyonunda bir araya getirecektir.

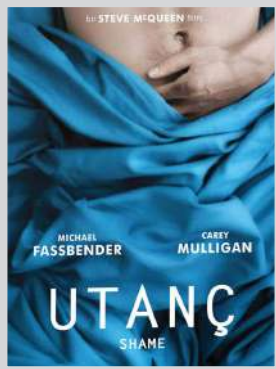
Geneviève ve Guy, nikah memurlarının sevdiği dille söylersek, mutluluk yağmurlarında şemsiyesiz kalmayı başarmışlardır. Fakat ne zaman ki gözden ırak kalıp kış bastırır, yürekler de soğumaya, karla kaplanmaya başlar. Zaten yağmurlu bir havada açılan film, karlı bir havada kapanır. Geneviève gibi bizim de güvendiğimiz dağlara karlar yağar!

Türkçe isminin fonetik olarak Fransızca orijinalinden bile kulağa daha hoş gelmesi...

Kusursuz bir filme kusur bulmak zorunda olmanın getirdiği çaresizlik...

UTANÇ

ORJİNAL ADI Shame

YÖNETMEN Steve McQueen

UYUNCULAR Michael Fassbender,
Carey Mulligan, James Badge Dale,
Nicole Beharie

YAPIM/SÜRE 2011 İngiltere, 101 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İng. 2.0 DD Tr.

ŞİRKET Bir Film (Hanway)

**"AÇLIK" TAN SONRA
İKİNCİ KEZ BİR ARAYA
GELEN STEVE
MCQUEEN VE MICHAEL
FASSBENDER'DEN
YİNE BANKO BİR FİLM.**

İÇİNDE YAŞADIĞIMIZ CAĞ TATMINSİZ RUHLAR YARATMAYA O KADAR MÜSAİT Kİ... ÖZELLİKLE DE BÜYÜK ŞEHİRLERDE YAŞAYAN VE BELLİ bir sosyal statüye sahip insanlar için... Çünkü dikkatinizin yönünü kendi eksiklikleriniz belirler. Etrafınızda hep sizden bir adım öndeki insanları görürsünüz. Hayatınızdaki eksikleri başka şeylerle kapatma eğiliminiz bastırtıkça bastırır... Seks o zaman sadece seks olmaktan çıkar, uyuşturucunuz olur...

Brandon hayata dair bütün hıncını seksten çıkarmaya çalışıyor. Ama hep daha fazlasını talep eden, gittikçe daha acı veren bir yolculuk bu... Seks bağımlılığının ağırlaşmış bir safhasını yaşıyor Brandon. Steve McQueen'in güçlü kamerası bu sınırlarda gezinen filmi ve Brandon'ın acısını Michael Fassbender'in olağanüstü performansından da kuvvet alarak tam dozunda ve inandırıcı bir tonda aktarıyor bize. Yalnız kaldığında bile hayatını seksle doldurmaktan başka bir seçeneği olmayan biri Brandon. Nitekim bu farkın ortaya çıkması için Brandon'ın patronu David'e bakmamız yeterli... Nitekim onun bağımlılığı ahlaksal bir bozukluğu

yansıtır Brandon'inkinden farklı olarak..

Brandon'ın hayatına bir anda giriveren kızkardeşi Sissy de intiharın eşliğinde dolaşan yalnız bir ruh... Bir gece kulübünde şarkı söyleyen Sissy'nin "New York New York" yorumunu film bize birebir sunuyor... Pür neşe sözlere sahip bu şarkıyı en ufak bir coşku belirtisi göstermeden söyleyen Sissy'i izleyen Brandon'ın ağlaması onun acınası dramını da gözler önüne seriyor aslında. Tabi bir de Brandon'ın bir üçlü ilişki içindeyken gördüğümüz o acayip yüz ifadesi... Başka bir acınası durum ise bir şeyler hissettiği, hoşlandığı kadınla birlikte olamaması... Bütün bunlar onu son yılların en "dramatik" film karakterlerinden biri yapıyor... Brandon'ın dramı Michael Fassbender'in büyük katkısıyla da o kadar gerçek ve yakıcı ki...

İlk sinema filmi Açlık (Hunger) ile de bizi vuran Steve McQueen sağlam bir filmle fire vermeden ilerliyor...

Birbirinden önemli yönetmen ve filmlerde çalışan Carey Mulligan'ın ağlamsık ifadesi bazılarını tatsız gelebilir...

ANINGAAQ

“Yerçekimi” olağanüstü bir ‘3D’ deneyimi sunuyordu ama Alfonso Cuarón ipini bırakıp hayal gücünü uzaya yollarken senaryonun ayaklarını da yerden kesmiş gibiydi. O filmin hikayesinden **“Aningaaq”** kısa filmini çıkaran oğul **Jonás Cuarón**’un ayakları yere daha sağlam basıyor.

YÖNETMEN Jonás Cuarón
YAPIM 2013 ABD
SÜRE 7 dk.

2 013’ÜN SONUNA DAYANDIK, YILIN EN İYİ FİLMLERİNİ AYIKLAYAN TARTIŞMALI LİSTELERİN MEVSİMİ GELDİ ÇATTI. SAYILARI GİDEREK artan listeler arasından en çok, “Yerçekimi”nin (Gravity) Sight & Sound dergisinin listesine önemli bir belgesel olan “Öldürme Eylemi” (The Act Of Killing) ve büyüleyici “Mavi En Sıcak Renktir”in (La Vie D’Adèle) ortasından, ikinci sıradan girmesine takıldım.

“Yerçekimi” olağanüstü bir ‘3D’ deneyimi sunuyor ve doğrusu gözlüklerin hakkını veriyor. Ama Alfonso Cuarón ipini bırakıp hayal gücünü uzaya yollarken senaryonun ayaklarını da yerden kesmiş gibi. Filmin hikayesinden “Aningaaq” kısa filmini çıkaran oğul Cuarón’un ayakları yere daha sağlam basıyor.

Grönland’da münzevi yaşam süren bir eskimoya uzaydan radyo mesajı gelmesiyle başlıyor film. “Yerçekimi”ndeki yardım çağrısının dünyadaki karşılığını, daha doğrusu karşılık bulamayışını izliyoruz.

Bir yanda uzayda yaşam mücadelesi veren bir kadın

astronot, diğer yanda dünyanın bir ucunda hasta köpeğinden şikayet eden bir adam var. İki farklı dünyanın umutsuz karşılaşması ortaya ancak köpek sesiyle ışıldayan trajikomik bir diyalog çıkarıyor.

Bir sinema filmini zenginleştirmek için ilişkili kısa filmler hazırlamak fena fikir değil, ama keşke hepsi böyle olsa: Oğul Cuarón DVD/Blu-ray promosyonu olarak tasarlanan projeden, yılın en iyi kısa filmleri arasına girebilecek, beklentileri aşan bir iş çıkarıyor.

Son dönemde gerçekçi yapıyla izleyiciyi bilimkurgu türüne yabancılaştıran, kültürel/sınıfsal farklılıklar üzerinden politika üreten bilimkurgular öne çıkıyor. Uzay çağında dilden kaynaklanan düşündürücü bir iletişimsizliği konu edinen “Aningaaq” da onların yanına eklenebilir.

“Yerçekimi”nin önemi ortada, fakat ‘kısası’ metin anlamında ‘babasından’ daha güçlü diyerek bitirelim yazımızı. Malum, zevkler meselesi.

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

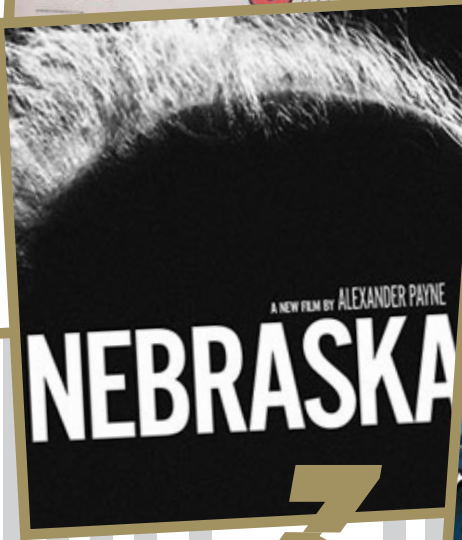

1- Bağımsız filmler izleniyor

Kültür Bakanlığı desteği ile çekilen filmlerin izlenmediği düşünülür. Yamaç Okur'un yaptığı araştırma ezber bozuyor. Şenay Aydemir, Radikal'de Okur'un araştırmasını yayımladı. Sonuç çarpıcı: 2004'ten itibaren 68.8 milyon TL destek alan 287 film, 100 milyon TL'den fazla hasılat elde etmiş. Bu filmleri de yaklaşık 13 milyon seyirci izlemiş. Rakamlar ne diyor: Bağımsız filmler izleniyor!

2- Tuncel Kurtiz Yeşilçam'da

Bilenler bilir, Beyoğlu'ndaki Yeşilçam Sineması'nın çimentosunda da Tuncel Kurtiz'in katkısı var. Bu sinemada, 'İçinden Tuncel Kurtiz Geçen Filmler' gösterilmeye başlıyor. "Umut", "Bereketli Topraklar Üzerinde", "Sinemada Bir Dolunay/Bedr", "Işıklar Sönmesin", "İnadına Film Çekmek", "Gül Hasan" ile birlikte "Şeyh Bedreddin Destanı"nın kayıtları var programda. Kaçmaz!

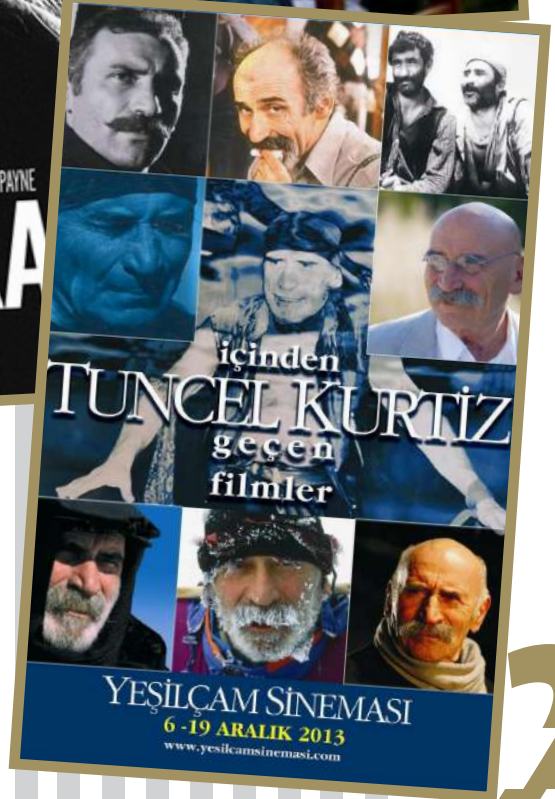

3- "Nebraska" geliyor!

Bir sürpriz haber verelim: Cannes Film Festivali'nin iyilerinden Alexander Payne'in "Nebraska" filmi, 16. Uluslararası Randevu İstanbul Film Festivali'nde gösterilecek. Festival 20 Aralık'ta başlayacak...

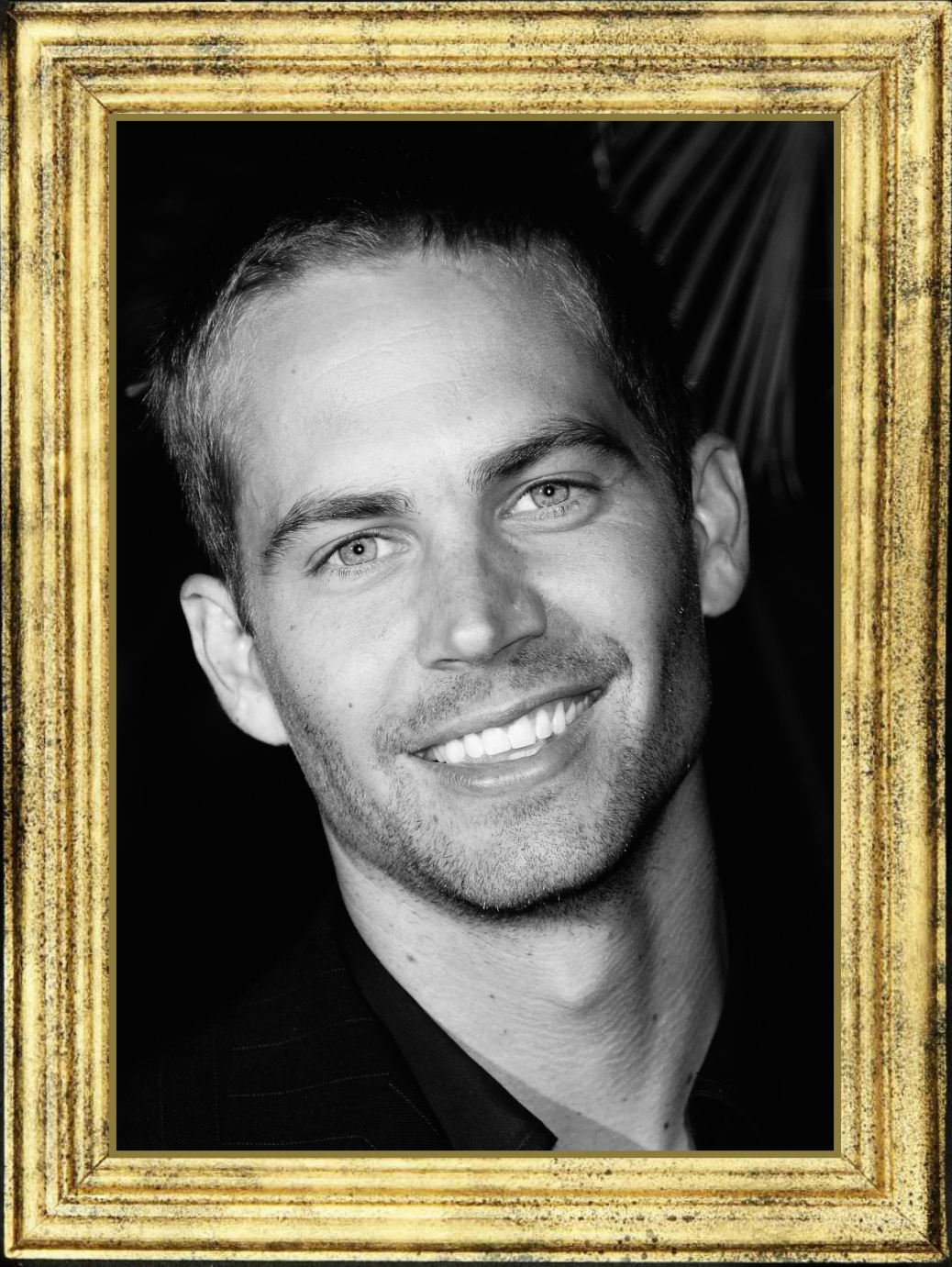
4- Melodram ve iktidar ilişkisi

Hilmi Maktav'ın Agora Kitaplığı'ndan çıkan "Türkiye Sineması'nda Tarih Ve Siyaset" kitabı gözden kaçmasın. Melodram ile iktidar ilişkisini ve savaş filmleri üzerinden sinemamızdaki milliyetçi unsurları çok güzel anlatıyor. Acı olan, bu alışkanlıklardan sinemamızın vazgeçemediğini bilmek!

5- Filmler birer birer kayboluyor

Güncelin çok peşinde gidiliyor belki ama filmler teker teker yok oluyor. ABD Kongre Kütüphanesi, ABD'de çekilen sessiz filmlerin yüzde 70'inin yok olduğunu açıkladı. 11 bin uzun metrajlı sessiz filmin sadece yüzde 14'ü orijinal formatında saklanabilmiş. Kayıp filmler arasında "Cleopatra" (1917) ve "The Great Gatsby" (1926) de var. Ya Türkiye sinemasında durum nedir dersiniz, kayıp filmlerin sayısı bile belli değil!

SAYGIYLA ANIYORUZ...
PAUL WALKER
1973 - 2013

“‘YARI ÖZGÜRLÜK’ DİYE BİR ŞEY YOKTUR!”

Nelson Mandela
(1918 - 2013)